

A photograph of a winter landscape. In the foreground, there is a large, deep snowdrift. In the middle ground, there are several snow-covered trees and a small wooden structure, possibly a cabin or a shed, partially buried in the snow. The background shows more trees and a clear sky. The overall scene is peaceful and serene.

nt
naš tednik

LETO XXXX.
Številka 51/52
Cena 8,— šil.
(1000 din)
petek,
23. decembra 1988

Poština plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt/
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt/
Poštni urad
9020 Celovec

*Vsem cenjenim bralcem
in naročnikom želimo
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto 1989*

UREDNIŠTVO NAŠEGA TEDNIKA

**Vesele božične praznike in uspešno
novo leto 1989 vam želijo**

**ZVEZA-BANK v Celovcu
POSOJILNICE-BANK**

POSOJILNICA-BANK BILČOVŠ
S PODRUŽNICO KOTMARA VAS

POSOJILNICA-BANK BOROVLJE
S PODRUŽNICAMI V ŠMARJETI, ŠT. JANŽU, BRODEH
IN PODLJUBELJU

POSOJILNICA-BANK CELOVEC

POSOJILNICA-BANK HODIŠE-ŠKOFIČE
S PODRUŽNICO V HODIŠAH

POSOJILNICA-BANK ŠT. JAKOB
S PODRUŽNICAMI V BAČAH, LEDINCAH IN PODRAVLJAH

POSOJILNICA-BANK PLIBERK
S PODRUŽNICAMI V GLOBASNICI, ŠMIHELU IN ŽVABEKU

POSOJILNICA-BANK PODJUNA
DOBRLA VAS S PODRUŽNICAMI V ŠKOCIJANU,
ŠT. PRIMOŽU, SINČI VASI IN VELIKOVCU

POSOJILNICA-BANK ZILA
BELJAK S PODRUŽNICAMAV LOČILU IN NA ZILJSKI BISTRICI

POSOJILNICA-BANK ŽELEZNA KAPLA
S PODRUŽNICO MIKLAVČEVO

POSOJILNICA-BANK
31 x NA KOROŠKEM

VAŠA PRVA ADRESA V DENARNIH ZADEVAH

nt

naš tednik

LETO XXXX. Številka 51/52 Cena 8,- šil. (1000 din)

petek, 23. decembra 1988

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

slovenski božič na koroškem

vidim
naše jaslice
v katerih je
jezušček
člen sedem
jožef
neki josef f
marija
kakšen jörg b
trije kralji
tri koroške stranke
s kadilom in z miro
s katerima nas hočejo
omamiti
in z mačjim zlatom
ki pomeni
njihovo cenjenje

naših pravic
le vol in osel
sta res koroški vol in osel
gledam
slovenske jaslice
in imam
mojo staro
božično vizijo
v neki noči
od štiriindvajsetega
na petindvajseti december
nam boš
pod peco
rodila
kralja

Janko Ferk

NSKS pripravljen sofinancirati ZNANSTVENI INŠTITUT

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc je dejal, da je NSKS pripravljen prispevati svoj delež k Slovenskemu znanstvenemu inštitutu, če se bo osamosvojil. Zaradi finančnih težav je SZI že dalj časa v hudi krizi, čeprav je v zadnjih letih dajala država pomembne podpore, ki so jih koristili za projekte. V financiranje se je vključilo tudi slovensko gospodarstvo, večji del pa je doslej prispevala ZSO.

Egon Kapellari nadškof v Salzburgu? Pater Heiß novi krški škof?

V zadnjih dnevih so se domneve, da bo prišlo v krški škofiji do izmenjave v škofovski palači, vedno bolj zgostile. Dosedanji krški škof Egon Kapellari naj bi v Salzburgu nasledil prejšnjega nadškofa Karla Berga (80), na Koroško pa naj bi prišel 52-letni frančiškanski pater Wolfgang Heiß.

Kapellari vse take špekulacije sicer zavrača, vendar vse preveč dokazov je, da se bo v naslednjih dneh tako odločilo.

*DRAGE ROJAKINJE,
DRAGI ROJAKI!*

*V imenu KEL želim vsem Slovencem,
volilcem in prijateljem mirne božične
praznike ter veliko uspeha in osebnega
zadovoljstva v prihodnjem letu.*

Vaš

KAREL SMOLLE
državni poslanec

*Blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 1989
Vam želi*

KLUB SLOVENSКИH
OBČINSКИH ODBORNIKOV

Fric Kumer   Walter Gutovnik
predsednik   tajnik

podžupan Janko Zwitter
zbornični svetnik

Vsem kmeticam in kmetom,
prijateljem in znancem ter
bralcem Našega tednika želiva
vesele božične praznike ter srečno,
zdravo in uspešno novo leto 1989.

SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV

dipl. inž. Štefan Domej
zbornični svetnik

KEL zahteva „plebiscitni dar“ za sanacijo Obirja na Rebrci

Če deželna vlada od zveze danes zahteva tako imenovani „plebiscitni dar“, naj sredstva smiselno uporabi za sanacijo tovarne celuloze Obir, ki leži na dvojezičnem ozemlju, je danes zahteval deželni tajnik KEL Miha Zablatnik. Koroška enotna lista, tako Miha Zablatnik, se priznava k podjetju na Rebrci, ki je življenjski faktor za celotno dvojezično regijo v Podjuni. Poleg tega pa podjetje kaže resno pripravljenost, da hoče rešiti pereče probleme varstva okolja.

Ker pa prizadeti na Rebrci ne morejo čakati, dokler da bo Zveza pristala na finančne dogovore, je zahteval Zablatnik, da se vse tri deželnozborske stranke jasno priznajo še pred deželnozborskimi volitvami k tovarni in da tudi dokažejo, da se bodo zavzemale za ustrezna finančna sredstva, ki so potrebna za sanacijo OBIRJA, je poudaril Miha Zablatnik.

Finančni koncept za sanacijo Obirja izdelan

Tovarna Obir se bo tudi z lastnimi sredstvi mogla sanirati, to prepričan je izrazil na petkovi tiskovni konferenci direktor tovarne celuloze dipl. inž. Feliks Wieser. Lastnik Obirja, Slovenija papir, bo predložil dokončno finančno konstrukcijo do februarja 1989.

Glede ponudbe koroške deželne vlade podjetju Slovenija papir, da bi prevzela tovarno v Beljaku, je Wieser prepričan, da bo padla odločitev v prid tovarne na Rebrci.

V zadevi realiziranja predpisanih ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja zraka je uradnik deželne vlade Hellig dejal, „da se Obir drži vseh za zdravje prebivalstva predpisanih mer“. Tovarna Obir je prevzela celo izgubo v višini 3 milijonov šilingov mesečno, da je zmanjšala onesnaževanje okolja. Deželni referent Schiller je potrdil prizadevanje Obirja za ohranitev obratovanja tovarne na Rebrci.

Tovarni Obir je bil s strani deželne vlade podaljšan rok za začetek gradnje po predpisih vodopravnega odloka. Torej bo moral Obir začeti z gradnjo kanala za odplako najkasneje 30. junija 1989. „Tak podaljšan rok pa omogoča tovarni Obir nemoteno obratovanje vsaj do leta 1991,“ tako Wieser.

Občina Dobrla vas podarila občinski grb SPD „Srce“

Kot sad novega dialoga v občinski hiši je označil občinski odbornik EL Tinej Wastl sklep občinskega sveta na minuli občinski seji, ki je bila v sredo, 21. decembra t. l., da se podari Slovenskemu prosvetnemu društvu „SRCE“ občinski grb. Vidno zadovoljen nad tem sklepom je Tinej Wastl rekel, da pravi pregovor, da božji mlinci meljejo počasi, pa gvišno. Tudi občinski mlinci meljejo včasih bolj počasi, saj je EL Dobrla vas že pred tremi leti vložila ta predlog. A kjer je dobra volja, tam je tudi dialog možen, je poudaril občinski odbornik Tinej Wastl.

Odbornika socialistične in ljudske stranke sta omenila, da občina podari občinski grb le zaslužnim društvom in da se SPD „Srce“, ki je lansko leto praznovalo svojo 80-letnico, na podlagi svojega aktivnega delovanja, gotovo lahko imenuje zelo zaslužno.

Kot edini je proti temu sklepu glasoval svobodnjaški odbornik Stermitz. Kljub obširnemu dnevnemu redu, ki je obsegal 24 točk, pa je bilo na seji opaziti nekakšno božično razpoloženje, saj so bili vsi sklepi — razen prej omenjenega — soglasni.

O srednja točka je bila gotovo sklepanje proračuna za leto

1989, ki znaša 48.126.000,— šil. v prejemkih in izdatkih. Med drugim se bo v proračunu povišala pristojbina na deželo (Landesumlage) za 800.000,— šil. Skoraj četrtina celotnega proračuna pa se bo uporabila za personalne izdatke. Za otroški vrtec doplača občina za enega otroka 26.400,— šilingov letno.

Kot „dogodek stoletja“ pa je označil župan Pfeiffer najemniško pogodbo za dobrolski samostan. Občina oz. družba „Kommunalgessellschaft“ bo najela samostan za dobo 40 let za 1 šiling na leto. Samostan nameravajo temeljito renovirati, v njem pa se bodo vršile najrazličnejše kulturne prireditve, kot na primer „Südkärntner Sommerspiele“. Dobrolski občinski očetje pa razmišljajo tudi o tem, da bi občinski urad prenesli v samostan. Ni pa sigurno, ali bo vsem uradnikom ugajalo biti tako blizu cerkve, je šaljivo pripomnil neki odbornik! Že pred leti je bil sklenjen nakup gasilskega vozila za požarno brambo Dobrla vas. Sedaj pa so zagisurana tudi finančna sredstva, ki jih bodo prispevali: občina 1.250.000,— šil., dežela 750.000,— šil. in dobrolski gasilci 400.000,— šilingov.

Iz kulturnega poročila je bilo

razvidno, da bo občina razdelila 77.000,— šil. kot pospeševanje raznim kulturnim društvom in skupinam v občini. Malo nerazumljivo pa se sliši, da dobi „Werkshapelle Leitgeb“ 12.000,— šil. podpore, SPD „Srce“ pa samo 6000,— šilingov. Sklenjen pa je bil še nakup 1639 m² obsegajočega zemljišča za gasilski dom v Kazazah.

Po prenamembi nekaterih zemljišč so se občinski odborniki podali na zaslužno božičnico v bližnjo gostilno ob cerkvi.

Pogovor o kandidaturi

Tiskovna služba Zelenih sporoča, da je prišlo v Celovcu preteklo sredo do skupnega pogovora raznih iniciativ iz ekološkega in mirovnega gibanja, slovenskih organizacij in Zelenih. Pri tem pogovoru so se vsi zastopniki izrekli za čim širšo volilno platformo za bodoče deželnozborske volitve. V prihodnjih dneh se bo zaključil pričetni proces izmenjave mnenj, pričetek januarja bodo predstavili listo kandidatov in volilni program. Pri pogovoru so sodelovali Werner Wintersteiner, Helmut Stockhammer, Hans-Peter Lesjak, Herwig Burian, Franz Marenits, Heinz Mörtl, Miha Zablatnik, Gerhard Weihs, Hubert Budai, Marijan Sturm, Mirko Kert in Gerald Hahn.

Iz kulturnega poročila je bilo

Prvi uspeh: Od marca naprej slovenske oddaje na TV

Kot smo na kratko poročali že v prejšnji številki, je 15. 12. kuratorij ORF sklenil od 2. 4. naprej uvesti slovenske oddaje na televiziji. Ta prvi konkretni vsebinski napredek v manjšinski politiki po 40 letih je v veliki meri zasluga poslanca Karla Smolleta.

Prva slovenska oddaja na televiziji bo v nedeljo, 2. aprila, od 13. do 13.20 ure. Oddaje bodo vsako nedeljo ob istem času (tazen, če bo ob istem času prenos različnih športnih dogodkov, kot npr. smučanje ali formula 1., bodo oddaje preložili na poznejši čas). Z začetkom leta 1990 bodo oddaje podaljšali na 30 minut. Vsebinsko bodo oddaje predvsem „od manjšine za manjšino“ s sledenimi težišči: poročila iz življenjskega okolja manjšine, kultura, otroški program ter splošna informacija (različna težišča, študijski gostje etc.). Deloma so pod geslom „od manjšine za večino“ predvideni tudi nemški podnaslovi.

Slovenske oddaje bodo prenašali samo na Koroškem. Na Gradiščanskem bodo istočasno prenašali oddaje za hrvaško oz. madžarsko narodno skupino. V ostalih zveznih deželah bodo z 2. aprilom začeli s

prenosom oddaj za tuje delavce v srbohrvaščini oz. turščini. Takšna rešitev se je ORF-u ponujala zato, ker na Koroškem in na Gradiščanskem skorajda ni tujih delavcev, v drugih zveznih deželah pa jih živi okoli 160.000. Tudi slovenske televizijske oddaje bo pripravljala slovenski oddelek ORF-a v Celovcu, od 1990 naprej bo nastavljen dodaten urednik, precej dela pa bodo prevzeli prosti sodelavci.

Kako je prišlo do tega sklepa kuratorija ORF-a?

Zastopniki slovenskih organizacij so se skorajda deset let brezuspešno pogajali o slovenski televiziji. Začetek junija 1987 je Smolle v parlamentu vnesel predlog za spremembo zakona o ORF-u, ki je predvideval tudi

oddaje za narodne skupine. Predvsem SPÖ se je bala, da bi druge stranke vzele ta predlog kot povod za splošno debato o monopolu ORF-a in je silila Smolleta, naj predlog umakne. Pod pogojem, da pride do rešitve vprašanja manjšinskih oddaj, je bil Smolle za to tudi pripravljen. Nato je konec julija 1987 v Innsbrucku prišlo do prvih pogovorov med Smolletom in urednikom ORF-a Rudolfom Nagillerjem, septembra pa do nadaljnjega razgovora med Nagillerjem in zastopnikom vseh manjšin v Informacijskem centru narodnih skupin na Dunaju. Na tej podlagi je Nagiller izdelal osnutek, katerega je Generalni intendant Podgorski že decembra lani zaupno posredoval Smolletu in ki je v glavnem vseboval že vse točke sedanjega sklepa.

Seveda to ni uresničitev vseh naših zahtev glede ORF-a. Zastopniki koroških Slovencev so zahtevali enourn tedensko televizijsko oddajo za manjšine ter tudi poročila od manjšine za večino na lokalni televiziji. Želeli so tudi celodnevni radijski program v slovensščini. Uresničitev te točke po mnenju ORF-a že zato ni možna, ker trenutno ni jasno, če bo prišlo do dodatnega radijskega programa „Avstrija 4“ ali ne. Razčiščeno tudi še ni vprašanje zastopstva na-

rodnih skupin v zastopstvu gledalcev in poslušalcev pri ORF-u.

Primerjava z drugimi državami kaže, da Avstrija tudi po upeljavi televizijskih oddaj za manjšine in za tuje delavce na tem področju še zdavnaj ni dosegla povprečnega evropskega standarda. Kljub temu je to bil prvi konkretni korak v pravo smer po dolgem.

Eden izmed štirih nekdanjih stavljanih pogojev za vstop v svet je s tem izpolnjen. V državnem proračunu so tudi že predvidena denarna sredstva za slovenske organizacije, izplačali jih bodo takoj po konstituiranju sveta. Ostaneta še trgovska akademija in otroški vrtci, tudi tukaj pa so se pri pogajanjih kazali napredki.

Predsednik Klub slovenskih občinskih odbornikov Fric Kumer: Skupna volilna lista mora biti široko zasnovana!

ravnih. Uspešni pa bomo lahko samo tedaj, če bo uspelo pritegniti vse tiste, ki se z uradno koroško politiko ne strinjajo. Zato je treba nagovoriti čim več demokratično mislečih tudi od našega sosednega naroda.

NAŠ TEDNIK: Mislite, da bi bil skupni volilni nastop tudi na deželni ravni lahko uspešen?

FRIC KUMER: Volitve v kmetijsko zbornico, kjer smo nastopili s skupno in široko zasnovano listo, kažejo, da uspehi ne izostanejo.

NAŠ TEDNIK: Osrednji politični organizaciji zastopata v važnih vprašanjih trenutno deloma različna mnenja. Je kljub temu možen skupen nastop?

FRIC KUMER: V interesu samostojnega političnega nastopa je, da vsi pokopljejo „bojne sekire“ in skupno izdelajo program, ki bo ustrezal željam in potrebam našega ljudstva.

Nagovoriti bo treba čim več demokratov, zato se bo treba jasno izreči tudi proti jezikovnemu ločevanju v ljudskih solah. To ločevanje naše ljudstvo slejkoprej odklanja.

Kandidati pa morajo biti taki, ki bodo nagovorili čimveč demokratično mislečih in ki bodo upoštevali želje in potrebe volilcev.

NAŠ TEDNIK: Ste optimistični, da bo prišlo do skupnega nastopa?

FRIC KUMER: Kot predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov podpiram skupno volilno listo, ki mora biti široko za-

snovana. Upam, da se bodo usedli vsi merodajni za skupno mizo in da se bodo tudi zedinili. Osebnostne in ideološke stvari pa naj pustijo vsi v ozadju, tako bomo potem gotovo tudi vsi uspeli.

NAŠ TEDNIK: Posebno teži naše ljudi trenutno tudi negotovost okoli tovarne celuloze Obir v Rebrci. Kakšno mnenje zastopa v tem vprašanju Klub slovenskih občinskih odbornikov?

FRIC KUMER: Tovarna Obir mora na vsak način obstajati naprej in zato zahtevamo, da vlada da na razpolago potrebni denar za sanacijo. KSOO se je že vedno izrekel za obstoj tovarne Obir in to trenutno še bolj vehementno zahteva.

Skupna volilna lista pa naj bi imela vsekakor nalogo, se v posebni meri zavzeti za nadaljnji obstoj Obirja.

NAŠ TEDNIK: Hvala za pogovor.

S. K.

Scheucher spet proti slovenskim televizijskim oddajam:

Metelko: Scheucher ein Niemand!

Predsednik koroške ÖVP Harald Scheucher je tudi po odločitvi kuratorija ORF ostro nastopal proti uvedbi slovenskih televizijskih oddaj. Predsedniku kuratorija ORF Siegbertu Metelku je očital, da je le-ta na Dunaju menda zlorabil koroško zaupanje, ker ni glasoval proti. Odgovor Metelka je tako zanimiv in odločen, da ga na tem mestu objavljamo:

Metelko: „Wenn die Kommunikation innerhalb der Volkspartei nicht klappt, kann der ORF nichts dafür. Harald Scheucher ist von mir schriftlich über die beabsichtigten Beschlüsse des ORF-Kuratoriums informiert worden. Die ÖVP-Fraktion hatte sogar die Möglichkeit, den Tagesordnungspunkt Minderheiten- und Gastarbeiterprogramm zu streichen. Davon hat aber niemand, auch nicht Scheucher, Gebrauch gemacht.“ So massiv konterte gestern der Klagenfurter Stadtrat und ORF-Chefkurator Siegbert Metelko auf die Behauptungen von ÖVP-Parteiboss Harald Scheucher, wonach der Beschluß im ORF-Kuratorium über die Einführung einer TV-Sendeliste für Minderheiten „über die Köpfe der Kärntner hinweg“ gefällt worden sei. Metelko bezeichnete Scheucher deswegen wörtlich als „äußerst unseriösen Politiker“. Die Tatsache, daß die ÖVP im Kuratorium selbstverständlich auch für die neue Sendeleiste gestimmt habe und im Programmausschuß diese sogar ausdrücklich begrüßt hat, zeige lediglich, daß Scheucher in der ÖVP ein „Herr Niemand“ ist, sagte Metelko. Es sei bedauerlich, daß der ÖVP-Obmann für den Wahlkampf keine anderen Themen findet. Das zeige nur, daß Scheucher der „schwächste Parteichef ist, den die ÖVP je hatte“. Tatsächlich sei die Frage der Minderheitensendungen schon seit Jahren Gegenstand von Gesprächen zwischen Bund und Ländern. Daß ausgerechnet Scheucher das nicht mitbekommen hat, spreche ebenfalls nicht für diesen, betonte der ORF-Kurator.

Občinska seja v Pliberku: soglasno sprejet proračun za leto 1989

Kmetijski referent m. sv. Fric Kumer zadovoljen: 800.000,— šil. za kmete

Občinski svet v Pliberku je ta teden na svoji zadnji seji v tem letu sklenil redni proračun za leto 1989 v višini 50,8 milij. šilingov. Izredni proračun pa znaša 2,1 milij. šilingov. Vse frakcije so poudarile, da je proračun zelo izravnani in da so občani zelo vestno plačevali davke. Poprečna zadolženost na enega občana znaša 897 šilingov, kar je po oceni pliberških mandatarjev v koroškem merilu menda zelo nizko. Andrej Wakounig (EL) je ugotovil, da se je finančni referent Fera zelo potrudil in da je sestavil res pravi varčevalni proračun, ki pa seveda ne omogoča velikih investicij. Dejal je, da je na žalost gospodarski razvoj v občini nazadujoč, kar tudi proračun pri točni analizi kaže.

Občinski odbornik Perdacher (SPÖ) je opozoril na dejstvo, da v občini čaka 70 mladih ljudi na stanovanje, zato naj bi občina dala prednost socialnim investicijam in šele potem krila potrebe za oblikovanje prostega časa, kot npr. gradnja no-

gometnega igrišča. Občina je v tem proračunu namenila 800 tisoč šilingov za investicije v okviru kmetijskega referata, kar je z velikim zadoščenjem sprejel kmetijski referent občinski svetnik Fric Kumer (EL), ki je vsa leta zahteval več denarja za kmete.

Predsednik kontrolnega odbora Andrej Wakounig je kritiziral postopanje občine pri reklamni dejavnosti občine v okviru pliberškega jormaka. Tako občina plačuje poleg inseratov za jormak tudi še navadne članke o jormaku in to samo trem koroškim dnevnikom. Wakounig je dejal, da ta način „kupovanja objektivnih“ članokov v demokracijah ni običajen in da je poročanje o jormaku stvar časopisov, ki so za to tudi zadolženi. Občinski svet je na predlog EL soglasno sprejel tudi resolucijo, v kateri zahteva občina, da mora Zveza občin za odstranjevanje smeti (Abfallbeseitigungsverband) za vsako povišavo imeti privoljenje občin, poleg tega

mora občinam podati svoj letni obračun, pri najemu kreditov in pri investicijah pa mora imeti privoljenje večine vključenih občin. Pliberški mandatarji so izrazili željo, da se naj bi tudi ostale občine priključile tej resoluciji.

Končno bo prišlo tudi do izgradnje vodovoda v občini (32 milij. šil.), ki se bo zgradil v treh etapah do leta 1992. Osebo je k temu glavno prispeval odgovorni referent m. sv. Jože Partl (EL).

Za zaključek preteklega leta so vodje frakcij Fric Kumer (EL), Fridl Oschmautz (VP), župan Franz Mikusch (SP) in Hubert Kotschnig (FP) našli skoraj samo pozitivne besede skupnega sodelovanja v občinski hiši, tako da je upati, da bo duh stvarnosti in odprtosti vladal v občini tudi naslednje leto in ne samo vsako leto v predbožičnem času.

Silvo Kumer

Smolle v parlamentu k odškodnini žrtvam nacizma

Nacisti so umorili 50% vseh avstrijskih Ciganov, kljub temu jim Avstrija doslej še ni dala nobene odškodnine. Na to je pretekli teden v parlamentu opozoril Karel Smolle. To utemeljujejo s tem, tako Smolle, da je za Rome in Sinte bila pristojna kriminalna policija in ne SS, čeprav je za oboje bil pristojen Heinrich Himmler. S tem skuša Avstrija še danes ožigosati Cigane kot navadne kriminalce. Prav tako niso dobili nobene odškodnine od nacistov zasledovani in na tisoče umorjeni homoseksualci. Smolle: „Minister Dallinger argumentira, da je bila homoseksualnost prepovedana tudi pred nacističnim režimom in po njem. S tem Dallinger torej sugerira, da je umorjene homoseksualce doletela samo pravična kazen.“ Smolle je tudi opozoril na slovenske zadruge, ki so jih nacisti zaprli in ki za velikanske gospodarske izgube do danes še niso prejele odškodnine.

V govoru o prekrških policije je Smolle spomnil tudi na prekrške koroške policije proti Slovencem, mdr. ob postavljanju dvojezične table v Pliberku, prepovedi dovoljene prireditve o šolskem vprašanju SPD „Trta“ v Žitari vasi in odstranjenju slovenskih božičnih voščil z božičnega drevesa v Šentjakobu.

PISMA BRALCEV

„Če si majhen, si vedno kriv!
Če si majhen, bodi srečen, da si živ!“

Tako poje v svoji pesmi slovenska pop skupina in razmišlja o krivicah, ki se godijo majhnemu narodu, kot je naš. Pa ne le narodu, tudi posamezniku.

V soboto, 5. 11. 1988, sem se odpeljal čez mejni prehod Ljubelj na Koroško, da bi obiskal sorodnike in prižgal svečo na grobu enega mojih faranov v bližnjih Borovljah. S seboj sem imel le simbolično vsoto denarja, saj nisem imel namena nakupovati. Vse se je začelo na avstrijski strani prehoda, ko sem se vračal. Ko sem pripeljal do mejnega prehoda, sta stala poleg carinika še dva policista cestne žandarmerije, verjetno iz Celovca. Kot običajno, sem pripeljal do carinika in ker nisem imel česa prijavljati, sem se hotel odpeljati mimo. Takrat pa sta se vame zapičila žandarja in eden od žandarjev mi je ukazal, da moram zaviti k strani. Ker ni našel ničesar, kar bi bilo narobe, se je spomnil, da me kaznuje s 100,— šil. ali 50.000 dinarji (kakšne odklon od realne menjave!) samo zato, ker na avtu nimam oznake YU. Razložil sem mu, da imam oznako SLOVENIJA, ki za mene prav tako pomeni oznako države-republike, ki je moja domovina. On pa je zanikal, da bi bila Slovenija državna in samostojna tvorba, prav podobno, kakor v novejšem času samobitnost mojega naroda še marsikdo zanikuje. Zaplenil mi je potno listino in dejal, da je ne vrne prej, dokler ne plačam kazni. Kljub prošnjam in pojasnilu, da toliko denarja sploh nimam s sabo in da bom zaradi njega zamudil službo v Ljubljani, je bil neizprosno. Dejal je, naj grem prosjačit svoje državljanke, ki so

se ustavljali na meji. Upiralo se mi je, da bi prosjačil tuje ljudi, pa tudi ker sem bil v svoji vesti prepričan, da sem nedolžen, sem vztrajal na meji. Mimo so vozili avtomobili, ki prav tako niso imeli mednarodne oznake, pa jih omenjeni žandar ni ustavljal.

Prosil sem za pomoč v sporu tudi carinika, ki pa me ni razumel ali pa ni hotel razumeti niti slovensko, niti angleško. Medtem se je žandar vrnil in mi zagrozil, naj v petih minutah zagotovim plačilo kazni, drugače se bo z mojo potno listino odpeljal nazaj v Celovec.

Čeprav sem bil popolnoma prepričan o svoji nedolžnosti, mi ni preostalo drugega, kot da sem predlagal, da gremo skupaj nazaj k mojim sorodnikom, ki so mu tudi izročili 100,— šil.

Ne gre mi za 100,— šil., čeprav bom to vsoto komaj zaslužil v enem tednu, gre mi za krivico, ki se mi je zgodila kot pripadniku svobodnega slovenskega naroda, ki ni storil nič drugega, kot na svoj avto prilepil obeležje, da pripada temu narodu in ljudstvu, ki nima korenine le na sončni, ampak tudi (odslej vsaj zame) na senčni strani Alp.

Me bo kdo prepričal o nasprotnem?

Frantar Franci, Tržič, Slovenija, duhovnik in novinar mladinskega mesečnika Mavrica

P.S.: Ni mi žal, da nisem povprašal za ime človeka, ki mi je povzročil tolikšno osebo in narodnostno krivico. Pristojni ga bodo lahko odkrili in spoznali po podpisu na kazenskem listku, katerega fotokopijo prilagam. Pismo sem poslal v vednost tudi žandarmeriji in v pisarno koroškega deželnega glavarja.

Ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu dr. Reginald Vospernik je bil te dni imenovan za dvornega svetnika. Uredništvo Našega tednika ravnateljju iskreno čestita.

Pozitivna bilanca celovškega sejma

Vsekakor pozitivno bilanco so reprezentirali prejšnji teden zastopniki celovškega sejma. V minulem gospodarskem letu je obiskalo prireditve celovškega sejma skupno 312.000 ljudi, svoje produkte pa je prikazalo 2514 razstavljalcev.

Direktor sejma dr. Hans-Jörg Pawlik in dr. Gerhard Leitner sta v obširnem poročilu potrdila, da je bilo poslovno leto 1988 uspešno ter da je celovški sejem zabeležil zvišanje prometa za 6%.

Celovski sejem trenutno zaposluje 35 sodelavcev, celoten promet pa znaša letos 60 milijonov šilingov.

Načelo za bodočnost je, da bo bolj važna kvaliteta produktov, manj pa kvantiteta, prav tako važna bo izgraditev strokovnih sejmov. Za leto 1989 so že fiksirani termini. Tako bo 21. mednarodni sejem za gastronomijo od sob. 11. do čet. 16. marca. Sejem za prosti čas od 19. do 23. aprila, celovški sejem od 12. do 20. avgusta, lesni sejem od 13. do 17. septembra, sejem „Internautica“ pa od 11. do 15. oktobra.

35 let tesarskega podjetja Gasser v Bilčovsu

Tesarsko podjetje Gasser je pred kratkim praznovalo 35-letnico uspešnega delovanja. Priznana tesarstvo je eno izmed največjih podjetij na Koroškem in zaposluje okrog 40 ljudi, večina iz domače občine. Prizadeven gospodarstvenik Franc Gasser je v 35 letih uspešnega delovanja dokazal izvrstne sposobnosti na gospodarskem področju in prav tako na področju komunalne politike.

Jubilantu in njegovi družini želimo tudi za bodoče mnogo uspeha.

Slovenski osrednji politični organizaciji koroških Slovencev nastopata v javnosti vse bolj neenotno in v važnih vprašanjih narodne skupnosti zastopata različno mnenje. In to ne vedno iz vsebinskega prepričanja, pogosto tudi iz politično-taktičnih razmišljanj. Ni čudo, da je narod vse bolj nezadovoljen in da zahteva enotnost in več demokracije in soodločanja.

Enotnosti v narodni politiki ni, sedanji sistem političnega odločanja je očitno na koncu, saj ni več zmožen najti skupnih in enotnih rešitev.

Sistem političnega odločanja med koroškimi Slovenci ni več zmožen skupnega reševanja vprašanja narodne skupnosti?

Več demokracije in soodločanja za vsakega Slovenca!

Edini skupni forum osrednjih političnih organizacij je bil doslej KOKS (Koordinacijski odbor koroških Slovencev), ki pa je v zadnjem času zgubil popolnoma svojo funkcijo in pomen, saj v tem forumu NSKS in ZSO nista našli več skupnega imenovalca v političnih vprašanjih in gresta

SILVO KUMER

zdaj v bistvu vsak svojo pot. To pa nedvomno v škodo naroda, ki nima prav nobenega razumevanja za politično-taktična razmišljanja ene ali druge organizacije. Ljudje zahtevajo več enotnosti in več možnosti soodločanja vsakega posameznega pripadnika slovenske narodne skupnosti.

Trenutni razvoj v narodni politiki kaže, da z doslejšnjim sistemom političnega odločanja med koroškimi Slovenci ne moremo reevati več aktualnih problemov. V tem sistemu ima ena sama organizacija možnost, da s svojim vetom zavira vsako odločitev ali razvoj. Nobena organizacija pravzaprav nima pravice, da zahteva polovico narodne skupnosti zase, ker za to ni nobenih objektivnih in demokratičnih kriterijev. ZSO ima samo društveno član-

stvo, NSKS pa posamezno, osebno članstvo. Iz članstva torej ni razvidno, kdo zastopa večino Slovencev. Tako so fantaziji vrata bolj ali manj na stežaj odprta, in dopuščajo, da si prvič po 2. svetovni vojni celo ZSO prišteva večino koroških Slovencev. S to veliko namišljeno „večino“ verjetno misli, da lahko zavira vsak razvoj in ne pošlje svojih članov v sosvet.

Državnozbornski poslanec Karel Smole in NSKS sta si pustila pravzaprav šele naknadno „demokratično“ požegnati pristanek na šolsko rešitev; grenak okus pri vseh tistih, ki so šli z vlakom na Dunaj v skupni demonstraciji iskati narodno pravico, je nedvomno ostal.

Predlogi za nove oblike demokratičnega odločanja med slovensko narodno skupnostjo so danes zato bolj aktualni ko kdaj koli prej. Predlogov je več, od združitve obeh organizacij, do poživitev KOKSA, v katerem bi morali biti zastopani vsi koroški Slovenci in vse interesne skupnosti. Dokončne rešitve še ni, vsekakor jo bo treba še iskati. Kajti tako ne more iti več naprej, in vsaj v tem so si danes naši ljudje v bazi že zdavnaj enotni.

MNENJA:

Stanko Gregorič (bivši predsednik KSŠSD), Globasnica:

Naši ljudje so že „nažrti“ od trenutne politične organiziranosti koroških Slovencev. Organizacije deloma zastopajo svoja stališča k važnim vprašanjem zgolj iz lastnega eksistenčnega razloga, vsebine pri tem ne upoštevajo. Večni prepiri med osrednjima organizacijama pa konec koncev gredo na račun celotnega naroda, ki se vedno manj opredeljuje v eno ali drugo organizacijo, ampak postaja neodvisen. Trenutna politična organiziranost ni več zmožna reševati vprašanja slovenske narodne skupnosti, tudi t. i. KOKS (Koordinacijski odbor koroških Slovencev) je brez vsakega pomena. Zato podpiram novo obliko demokratičnega odločanja med koroškimi Slovenci, ki si jo osebno lahko predstavljam v obliki SVP (Südtiroler Volkspartei), ki nekje združuje vse struje naroda in na zunaj nastopa enotno. Osrednji organizaciji v prid slovenskega naroda naj temeljito o tem premislita.

Franc Wutti (kmet), Dule pri Šmohorju:

V Ziljski dolini je nas le več malo Slovencev in si enostavno ne moremo privoščiti nobenih svetovnonazorskih prepričav. Če bomo hoteli v celoti preživeti, bomo morali nastopiti enotno, predvsem pa bomo morali bolj optimistično gledati v bodočnost in bolj poudarjati prednosti slovensčine. Manj pa je potrebno tarnanja in samopomiljevanja. Želel bi, da bi našli obliko demokratičnega odločanja med koroškimi Slovenci, v kateri bi združevali vse Slovence, ne glede na interese in svetovne nazore posameznikov. Sistem prepira med osrednjima organizacijama pa nam gotovo ne koristi.

Martin Pandel (nameščenec), Dobrla vas:

Zelo bi pozdravljal novo demokratično obliko odločanja med koroškimi Slovenci, ki bi nam omogočila, da bi v skupnem forumu obravnavali naša vprašanja in tako potem nastopali na zunaj enotno. Odločitve takega foruma pa bi potem moral biti seveda obvezne za predsednika osrednjih organizacij, za državnozbornskega poslanca in za izvoljene slovenske mandatarje.

Adventno srečanje v Žabnicah

„Samo nekaj neutečenih poti je, ki popestrijo naše življenje.“ To je rekla Nadika Lampichler, ki je v farni dvorani v Žabnicah povezovala adventno srečanje, ki so ga oblikovali gosti z Radiš. Gotovo je bila pot neutečena za mlade nastopajoče z Radiš, ki so tokrat stali na odru med Slovenci v Italiji. Nastopila je skupina mladih flavtistov in flavtistik (vodi Janko Tolmajer), mladinska skupina (vodi Heidi Lampichler in Tatjana Tolmajer) in Radiški fantje (vodi Nužej Lampichler).

Na adventnem srečanju, 18. decembra, v Žabnicah je bilo izrečenih več besed. Petih in go-

vorjenih, „Prisluhnemo, morda bo zapela kakšna struna v duši,“ je bilo izrečeno in marsikomu se je pri tem srečanju utrnila misel in tiho vprašanje: Zakaj jih ni več prišlo na ta adventni koncert. „Nikogar ni, ki bi se zmenil za upanje, kje so pobožne želje, kje sanje tistih, ki so pisali zasanjane pesmi?“ Besede, izrečene ali zapete na tem srečanju, so služile duhovni pripravi na božič.

Pater Filip Rupnik se je Radišanom prav pristrčno zahvalil za prijeten koncert, za skupno pripravo na božič. Isti koncert je bil tudi teden prej na Radišah.

vg

Klub koroških Slovencev v Ljubljani podpira Glasbeno šolo

Namesto venca na grob umrlega akademika univ. prof. dr. Frana Zwittera je bilo v Sklad Folteja Hartmana vplačano din 1.130.000,—. Prispevali so: Slovenska Matica, Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti, Zagreb, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstveni inštitut IOOF, Klub koroških Slovencev v Ljubljani, Občina Novo mesto, Arhivsko društvo Slovenije, sodelavci s Filozofske fakultete ter družine odn. posamezniki: Perše, Pollak, dr. Gestrin, Todorović, Lapajne, Žilič, Lenšćak, Gombač, Stergar, Granda, Skodlar in Modic. Namesto venca na grob Janka Wiegeleta, Zahomec, je družina Hochmüller iz Zagreba vplačala din 200.000,—. Klub se želi s tem tako v lastnem imenu kot v imenu družin pokojnih zahvaliti vsem darovalcem. Ne smemo pa prezreti tudi prispevke/nakazila članov Kluba, ki skupno dosegajo vsoto din 98.000,—. To so družine odn. posamezniki: Schaschl, Novak, Rigler, Beguš, Janežič, Švajger, Hacin in Snaj. Tudi njim najlepša hvala. Omenjamo le letošnje prispevke.

Ne gre za velika sredstva, tudi sama akcija poteka več ali manj v in-

ternih krogih Kluba ali po osebnih zvezah članov Kluba, lahko pa glede na prejšnja leta, ko so prevladovali prispevki gospodarskih organizacij in ustanov, ugotovimo kvaliteten premik, premik k osebnim prispevkom tukajšnjih rojakov in prijateljev Koroške. S tem delom bomo nadaljevali ter naj tudi ta članek služi temu cilju — pomoči Glasbeni šoli na Koroškem. Za bralce v Sloveniji — sredstva se zbirajo na računu Kluba koroških Slovencev v Ljubljani pri Ljubljanski banki, Ljubljana št. 50100-620-107-05-1057111-202479. Pri izpolnjevanju poštne ali bančne nakaznice dodajte „ZA SKLAD FOLTEJA HARTMANA“.

Glasbena šola na Koroškem vošči blagoslovljene božične praznike in uspešno leto 1989 vsem dobrotnikom na Koroškem in v Sloveniji za pomoč pri obstoju naše osrednje glasbene ustanove, učiteljskemu zboru, učencem in staršem ter zaupnikom pri prostovoljnih društvih.

odbor Glasbene šole

Občni zbor združenja staršev na Slovenski gimnaziji

Občni zbor združenja staršev na Slovenski gimnaziji, ki je bil v soboto, 17. decembra 1988, je privabil lepo število udeležencev. Predsednik Ivan P. Lukan je v svojem poročilu dal zanimiv pregled dejavnosti v zadnjem letu. Poudaril je tudi, da združenje staršev odločno podpira stališče, naj bo trgovska akademija v poslopju Slovenske gimnazije. Ravnatelj dr. Reginald Vospernik je pripomnil, da bi vsaka druga rešitev ogrožala samostojnost akademije. Ravnatelj je tudi predaval o reformi višje stopnje in opozoril

na važnost informatike kot četrte kulturne tehnike (poleg pisanja, branja in računanja).

Občni zbor je soglasno potrdil kot predsednika Ivana P. Lukana (namestnica Rozina Katz), tajnico prof. Ivano Kampuševo (nam. Amalija Feinig), blagajnika dipl. trg. Franca Brežjaka (nam. dipl. trg. Joza Habernik) ter vse druge odbornike.

Po občnem zboru je bil dan staršev. V pogovorih s profesorici in profesorji so se starši in vzgojitelji(ce) mogli prepričati o napredovanju dijakinj in dijakov.

Obisk v judovskem šolskem centru na Dunaju

Že leta ima Slovenska gimnazija stike z drugimi šolami po Avstriji, letos pa so nastali tudi stiki z judovskim šolskim centrom na Dunaju. V četrtek, 15. decembra, je ta center obiskala delegacija Slovenske gimnazije (ravnatelj dr. Reginald Vospernik, predsednik združenja staršev Ivan P. Lukan, prof. Joško Kovačič kot član odbora šolske skupnosti, Bojan Wakounig kot zastopnik dijakov).

Judovski šolski center obsega otroški vrtec, malo šolo, ljudsko šolo in gimnazijo. Vsega imajo okoli 250 otrok; v gimnaziji so doslej dosegli 5. razred, ustanova torej še raste. Otroci prihajajo

iz različnih krajev Evrope, veliko je ruskih in ogrskih Judov. Učni jezik je nemščina, verouk pa poučujejo v hebrejščini. Za šolsko življenje veljajo v glavnem judovski predpisi, toda vernost ni nujna. Poglavitni namen ustanove je, da zbujajo pri mladini zavest, da so Judi. Vloga je torej precej podobna vlogi naše Slovenske gimnazije. Delegacija naše gimnazije je tudi predlagala, naj bi v prihodnosti oblikovali kake skupne prireditve. To srečanje je dalo mnoga nova spoznanja, ki jih bomo Slovenci tudi prej ali slej sami potrebovali, če želimo preživeti.

Bojan Wakounig

Uspela božičnica upokojencev

„Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu“ je vabilo v soboto, dne 17. decembra 1988, v farno dvorano na božičnico. Veliko upokojencev je temu vabilu sledilo. Predsednik Miro Miškulin je otvoril prireditev z besedami: „Sveče so prižgane, glažiji napolnjeni. Harmonikaš gospod Franci Mejovšek je potem zaigral.“ Ob jedaci in pijači ter prepevanju domačih pesmi ter ob zvokih harmonike je popoldne kar prehitro minilo. Vedno spet so navzoči upokojenci izrekli željo, da bi se čim večkrat srečali pri družabnem kramljanju, ker je ravno medsebojno kramljanje in izmenjava mnenj v današnjem času velika pomanjkljivost. Tudi gospod župnik mag. Pepej Marketz

se je kratko prisedel med navzoče. Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu je napovedalo za mesec januar 1989 filmski popoldan in februarja seveda tudi ne bo manjkala pustna prireditev. „Društvo upokojencev“ se je zahvalilo vsem, ki so svoj delež doprinesli za uspešno prireditev, predvsem pa harmonikašu gospodu Franciju Mejovšku. Prisrčna zahvala velja tudi gospodu župniku Pepeju Marketzu, ki da našemu društvu vedno na razpolago dvorano.

Društvo želi tem potom vsem upokojencem iz Šentjakoba v Rožu ter Društvu upokojencev Pliberk blagoslovljene božične praznike in uspeha polno novo leto 1989. Mi

Mohorjeva

MOJA KNJIGARNA

ČESTITAMO

Upokojeni župnik, gospod Štefan Messner iz Železne Kaple, je minuli ponedeljek obhajal svojo 75-letnico, v kratkem pa bo praznoval tudi svoj god. Za dvojno praznovanje mu njegovi sosede in hvaležni kapelški farani iskreno čestitajo in mu želijo vse najboljše, posebno še moči in b. b.: da bi vdano in potrpežljivo nosil svoj težak križ. Številnim čestitkam se pridruži tudi uredništvo Našega tednika.

Štefanija Petek na Zagorjah pri Šentlipšu je pred kratkim praznovala 75. rojstni dan. Za njen praznik in bližnji god ji iskreno čestitamo in želimo še veliko zdravih in srečnih let.

Rozalija Černik, pd. Kotnikova mama iz Čirkovč pri Pliberku, te dni praznuje svojo 80-letnico. Za visoki jubilej ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let med njenimi dragimi.

V Potoku pri Bilčovsu praznuje Franciska Jesenko svoj 75. rojstni dan. K njenemu praznovanju ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo srečnih in zdravih let.

50-letnico je obhajala Alojzija Schellander na Brdeh pri Kotmari vasi. Še na mnoga zdrava leta.

Na Dunaju je zaključil študij tehničnih ved Marko Bavdaž iz Grebinja. Mlademu doktorju iskreno čestitamo in mu želimo vse najboljše na nadaljnji poklicni poti.

Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc bo 26. decembra praznoval svoj 70. življenjski jubilej. K temu jubileju mu iskreno čestitamo in želimo vse najboljše. Še na mnoga zdrava leta.

V Gradcu je zaključil svoj študij prevajalca Franc Mandlic iz Libuč. Mlademu magistru iskreno čestitamo in želimo vse najboljše na poklicni poti.

Danes praznuje 50-letnico Marija Sager iz Polene pri Šentlipšu. Slavljenki za visoki praznik iskreno čestitamo in ji želimo obilo božjega blagoslova in mnogo zdravih, srečnih in veselih let med njenimi dragimi.

Deželna kulturna nagrada 1988

Letos med nagrajenci kulturne nagrade in pospeševalne nagrade za literaturo, likovno umetnost, glasbo in znanost ni nobenega koroškega Slovence. To le kot ugotovitev, vendar je pri okvirnem programu kot pevski solist sodeloval tudi Slovenec Janez Kampuš. Letošnjo kulturno nagrado za znanost je prejel raziskovalec ljudske kulture dr. Oskar Moser, pospeševalne nagrade pa so prejeli mag. Johannes Prinz (glasba), Alois Kochl (likovna umetnost), mag. Arnulf Ploder (literatura), dr. Peter Günther Tropper (znanost) in Hans-Jörg Scheer (glasba). Nagrade je podelil deželni glavar dr. Peter Ambrozy. vg

Janez Kampusch pri svojem briljantnem pevskem nastopu v zrcalni dvorani deželne vlade.

Božičnica MoPZ „Kralj Matjaž“

Preteklo nedeljo so se Matjaževci, njihove žene in sodelavci zbrali v gostišču „Juenna“ na njihovi tradicionalni božičnici. Ob okusni večerji in zlahtni kapljici so napravili bilanco o društvenem delovanju v letu 1988; Le-ta je, kakor je lahko predsednik MoPZ „Kralj Matjaž“ dr. Matevž Grilc poudaril, razveseljiva; tudi v tem letu je bilo namreč več uspešnih prireditelj priljubljenega libuškega društva. Še posebno razveseljivo je, da se je pridružilo zboru spet nekaj novih, mladih pevcev.

Pa tudi v drugem letu hočejo Matjaževci nadaljevati svojo uspešno pot. In še to: v naslednjem letu bodo praznovali 10-letnico društva. Že sedaj Vas vabimo na jubilejno prireditev

v Pliberku, ki bo v prvem kvartalu leta 1989.

Na božičnici pa nismo samo proslavili prihodnjih praznikov, temveč smo se spomnili tudi tragičnih žrtev v Armeniji. V ta namen so Matjaževci/ke zbrali/le 2750,— šilingov.

Ob tej priliki želi MoPZ „Kralj Matjaž“ Vam vsem, predvsem pa seveda svojim številnim članom, prijateljem in prijateljicam, blagoslovljene božične praznike ter uspešno leto 1989. Prepričani smo, da bomo tudi v prihodnjem letu ostali to, kar smo vedno bili: ena velika družina, v kateri vladata prijateljstvo in veselje do prijetnega sodelovanja.

-Kuj-

Bratje Smrtnik na prireditvi „Narodna glasba treh dežel“ v Repentabru pri Trstu

To prireditev prirejajo izmenoma Koroška, Slovenija in Tržaška. Prva prireditev je bila letos že avgusta v Škocijanu pri Domžalah, sledila je prireditev v Repentabru pri Trstu. Zdaj bi potem pravzaprav sledila kot prireditelj Koroška.

Gonilni sili te prireditve sta Lojze Stražar in Ivo Sivec, ki je znan kot pisec narodno zabavne glasbe. Na prireditvi sta povabila mlade in obetavne skupine kot npr. ansambel „Stoparji“, katerega sestavljajo sami mladi glasbeniki pod 18 leti. Nastopal je

tudi ansambel „Nagelj“, ki je dobitnik prve nagrade na ptujskem festivalu. Predstavil pa se je tudi ansambel „Beneški fantje“, ki nastopa že nad 35 let.

Dalje so nastopili tudi še Toni Rajk (harmonikar iz Metlike), harmonikarja Tine Stare in Erich Habers, nekdanji vodja skupine „Fidelen Rosentaler“, folklorna skupina kulturnega društva Vanje Gorice in Tomaž Plahutnik, ki je igral na citrah. Seveda pa so peli tudi naši Smrtnikovi fantje iz Kort pri Železni Kapli in navdušili številno publiko.

Otroci z veseljem sodelujejo pri običaju nošenja Marije od hiše do hiše.

Običaj nošenja Marije v Dulah pri Šmohorju.

Tudi letos so, tako kot mnoga leta poprej, ponesli Marijo od hiše do hiše, se tam zbrali, zmolili rožni venec, zapeli nekaj adventnih pesmi in pokramljali. V Dulah pri Šmohorju v Zilski dolini so tudi otroci z veseljem pri tem običaju. Ta običaj združi vsaj enkrat letno vse vaščane v več večerih za nekaj minut. To pa ves adventni čas. V vse hiše pride kip Marije, kjer počaka do naslednje večera, da ga kdo odnese v sosednjo hišo.

N A Š

S kulturnim in političnim delavcem v Kanalski dolini Salvatorejem Venosijem se je pogovarjal Vincenc Gotthardt

G O S T

„...se otresti občutka, biti tujec v svoji deželi!“

Veliki sin Kanalske doline Salvatore Venosi je star 50 let. Rodil se je 30. novembra 1938 v Žabnicah. Njegovo ime je postalo v preteklih desetletjih kakovostna znamka za slovenstvo v Kanalski dolini. Čeprav sta njegovo ime in priimek popolnoma italijanska, bi morala biti beseda VENOSI sprejeta v vsak slovenski slovar. Zakaj? Beseda VENOSI bi lahko bila nadomestna beseda za slovenstvo, kadar bi bilo treba govoriti in pisati o slovenskem življu v Kanalski dolini. Naš tednik se je pogovarjal s Salvatorejem Venosijem o njegovem delu, o položaju Slovencev v Italiji, o stikih Slovencev v Kanalski dolini s koroškimi Slovenci in še o marsičem.

NT: Gospod Salvatore Venosi, konec novembra ste bili stari 50 let. Precej let že sooblikujete slovensko kulturno in politično delovanje v Kanalski dolini. Kako bi ocenili današnji položaj Slovencev v Kanalski dolini?

Salvatore Venosi: Glejte, če s strani 50-letnika gledam nazaj, potem vidim, da se je v 30 letih položaj našega jezika in našega življa bistveno izboljšal, kajti danes imamo v rokah instrumente, s katerimi ljudem lahko posredujemo slovensko kulturo v pesmi in besedi. Problem je samo, če se ljudje hočejo posluževati teh instrumentov in če imajo toliko hrbenice, da se priznavajo za to, kar so. Ni to tisto kričavo slovenstvo, ampak je to slovenstvo v vsakdanjem in praktičnem življenju ljudi, ki izpričujejo pripadnost slovenskemu narodu in jeziku.

Seveda nas ni toliko kot pred 30 leti, kajti asimilacija je opravila tudi svoje. Zadnja uradna šola, kjer se je še poučevalo v slovenskem jeziku, je bila pod Avstrijo leta 1914. Potem je bilo vse italijansko. Samo verouk in bogoslužje v Cerkvi sta se ohranila v slovenskem jeziku. Trenutno se poučuje krščanski nauk v slovenščini samo v Žabnicah. Prej je bilo to v praksi tudi v Ukvah.

NT: Če se v slovenskih krogih omenja Kanalska dolina, nihče ne more mimo Vašega imena. Zakaj to?

Salvatore Venosi: Ko sem se začel ukvarjati s slovensko problematiko, je bila prisotna precejšnja mera optimizma in mislil sem, da bo to lažje šlo. Vendar potem so se pojavile težave na vseh koncih in krajih in to, mislim, predvsem iz zavisti nad

uspehom, toda s tem je bilo treba računati in delati naprej. Delo za slovenstvo sem vedno čutil kot neko moralno dolžnost. V tem ne vidim nič posebnega. Kar sem napravil, sem napravil iz osebnega prepričanja in čuta dolžnosti.

NT: Poklicno ste zaposleni na Slovenskem raziskovalnem inštitutu. Kakšno delo opravljate tam?

Salvatore Venosi: Tam vodim sedež za Kanalsko dolino in Rezijsko. Ker v našem koncu ni bilo zbranega materiala o naši preteklosti, sem najprej moral zbirati osnovni material, iz katerega so črpali študentje in tudi taki, ki so se ukvarjali s problematiko Kanalske doline, so hodili na naš sedež in iskali podatke o naši dolini.

Na ta naslov so se obrnile že marsikatero ustanove. Imel sem tri študente z videmske univerze in znanstvenike iz Slovenije. V tem okviru smo pred dvema letoma organizirali tabor Kanalska dolina 1986, izpeljana je bila raziskava o slovenskem šolstvu v Kanalski dolini. Iz našega zornega kota je bila pripravljena študija, ki bo izšla v publikaciji „Spoznavajmo naše kraje“. Prevedeni so bili tudi najvažnejši škofijski spisi o zgodovini Žabnic, Ukev in Naborjeta.

Institut je aktivno sodeloval pri izdaji knjige Ovcja vas, ki jo je spisal župnik Mario Gorjup.

V okviru inštituta sem nekako koordinator pri organiziranju tečajev slovenskega jezika v Žabnicah in Ukvah ter pri vodenju Glasbene šole, ki prav letos v prvi polovici decembra praznuje 10-letnico obstoja. Letos smo organizirali tri tečaje slovenskega jezika v Žabnicah in dva tečaja, ki se

bosta pričela v teh dneh, tudi v Ukvah.

NT: Kdaj ste se prvič osebno srečali s koroškimi Slovenci in kakšno je sodelovanje z njimi danes?

Salvatore Venosi: S koroškimi Slovenci sem se srečal prvič leta 1948, ko so organizirali veliko romanje na Svete Višarje in jih je prišel cel vlak. Prišlo jih je 1200. Tako čudno se mi je zdelo, da ti ljudje, ki prihajajo z avstrijskim vlakom in gredo peš na Višarje, govorijo slovensko.

Z NSKS in KKZ sem se srečal leta 1976, ko smo v Ukvah organizirali prvi tečaj slovenskega jezika in nam je od tedaj naprej NSKS vedno stal ob strani na najrazličnejše načine. Začela so se gostovanja na kulturnem področju, politična srečanja, ki so bila v Žabnicah, Ukvah in na Višarjah. To je šlo potem naprej z večjim ali manjšim uspehom. Vendar stiki so vedno bili. Naši zbori redno nastopajo tudi na Koroška poje. Na slovenske prireditve naši ljudje radi zahajajo, kajti sodelovanje se je preko Kanalske doline razvilo tudi z benediškimi Slovenci in so stiki in srečanja vsako leto plodnejši.

NT: Gotovo imate koroškim Slovencem kaj tehtnega povedati. Kakšno je sporočilo v nekaj besedah?

Salvatore Venosi: Koroškim Slovencem, katerim sem vedno blizu in se moje oko ozira bolj na Koroško kot

kamorkoli drugam, bi želel čim več uspeha pri vzgoji mladine, da bi ji dali zdrav čut in ponos slovenstva, da bi bili ponosni na svoj jezik in na svojo tradicijo in da bi premagali vse trenutne težave trenja, nesoglasja in bi končno le uspeli v tem, da bi se otresli tistega čuta, da so v svoji deželi tujci.

NT: Kakšni so stiki Slovencev v Kanalski dolini s Slovenijo?

Salvatore Venosi: Kanalski Slovenci imamo kolikor toliko dobre stike z matico Slovenijo. Stike imamo z Gorenjsko, s pevskimi zbori z Jesenic, stiki so tudi z osrednjimi ustanovami, vendar se ti stiki počasi razvijajo. Povedati pa še moram, da smo periferija in smo bili za Slovenijo že popolnoma odpisana. Več let je bilo treba, da se je Slovenija privadila uporabljati ime Kanalska dolina. Moram pa na tem mestu z grenkobo pristaviti, da imajo nekatere osebe zaradi tesnih stikov z nami težave na delovnem mestu. Takega enotnega kulturnega prostora pa si ne morem predstavljati. Slovenija bi morala biti do nas dosti bolj odprta in zavedati bi se morala, da smo zadnje predstraže slovenstva na prepihu ob tromeji.

NT: Se Slovenci iz Kanalske doline kaj srečujejo s Slovenci sosednje Zilске doline?

Salvatore Venosi: Z zilskimi Slovenci mejimo že stoletja. Z Zilani imamo dosti skupnega. Mejimo na njih planine. Mislim, da ima Zilaska dolina isto usodo kot Kanalska dolina. Obrobni kraj je, kamor val osrednjih organizacij le poredkoma pljuskuje. Mi obiskujemo kulturne prireditve, ki jih imajo Slovenci v Zili, isto pa delajo Zilani. Radi zahajamo v Zahomc na štehanja in se srečujemo povsod tam, kar je v zvezi z domačimi običaji. Govorimo tudi isto narečje.

NT: Še zadnje vprašanje. Slovenci v Zilski in Kanalski dolini imajo dosti skupnega, ste rekli. Ali ne bi kazalo ustanoviti kakšno skupno društvo?

Salvatore Venosi: To je želja, ki se naj uresniči, vendar sem prepričan, da je kako stvar zelo lahko ustanoviti, težje pa jo je izpeljati in jo voditi naprej. Vendar zamisel o skupnem društvu z Zilani je treba samo toplo, toplo pozdraviti.

TEDNIKOV MAGAZIN

„Pa mislim, da bi za vsakega Slovenca bil tisti božič najlepši, ko bi že končno spoznali, da si sami ne smemo več izpodjedati s stalnim prerekanjem tistih korenin, ki nam zaenkrat še nadomeščajo tiste stebre, ki so se nam z leti po naših dolinah podrli.“

Vincenc Gotthardt

„... Deklica je. Življenje gre svojo pot.“

Rojeva se nov rod.“

HMR

„Na vprašanje, kako gleda na mnenje nekaterih, da so pod nacizmom izvrševali svojo dolžnost, župnik Messner odgovori samo, da bo pred Bogom vsak sam odgovarjal za svoja dejanja.“

Franc Wakounig

Čutimo, da je božična noč posebna noč

MIR NA ZEMLJI?

Prepričan sem, da se bomo zbrali pri polnočnicah tudi letos s posebnim razpoloženjem. Čutimo, da je ta noč posebna noč. Zvezde bodo sicer na istem mestu, iste bodo tudi ceste in poti, ista drevesa in hiše, vendar v tej noči dobi vse to nekoliko drugačen pomen, drugačno vrednost. Ob pogledu na jaslvice, ob pripravah na božič zaslutimo neko slovesnost, začutimo bližino nekaj svetega. V srcu začutimo mir, mir ob pogledu na božje dete v jasliah.

razstrelili planet, na katerem živijo. Tedaj je bilo iz vesolja slišati glas: „Po enem letu pridem in uničim najbolj oboroženo silo na svetu.“ Ljudje so se ustrašili. Američani so kot prvi prenehali ne samo z oboroževanjem, odpovedali so tudi obvezno vojaško službo in uničili so orožje. Za njimi so bili najmočnejši Rusi in bali so se uničenja. Takoj so razpustili vojsko in uničili vse atomsko orožje. Nato so se zavedali Francozi, da so najmočnejša sila na svetu in začeli so z razoroževanjem. Za njimi so storili Angleži in tako po vrsti vsi do zadnjega najmanj oboroženega ljudstva. Na svetu je zavladal mir. Glas iz vesolja jih je prestrašil.

Prijetna zgodbica ali samo sanje? Vendar ali ni glas iz vesolja že davno slišen? Ali ni to Jezusov glas, kateremu so angeli že ob rojstvu prepevali „Mir ljudem na zemlji...“? In njegov nauk, ko je oznanil medsebojno bratstvo in ljubezen ne samo do prijateljev ampak tudi do sovražnikov? Zakaj ne slišimo teh besed? Morda zato ne, ker ni grozil z uničenjem. Jezus je obljubil mir ljudem blage volje, zaupljivim, dobrohotnim, ne pa tistim, ki so nezaupljivi, ki niso dobrohotni. Zato živijo tisti ljudje vedno v strahu, da jih bo nasprotnik uničil.

Jezus je prinesel tudi nam mir, ga zasadil v naših srcih. Tudi v naše srce je s svojim rojstvom vsejal seme za mir, ljubezen in bratstvo.

Jože Markowitz

Radišani v Žabnicah. Marko in Aleksander Tolmajer in sestri Ogris. Lepo doživetje za Slovence v Italiji.

Toda kje je mir na našem svetu? Tudi danes imamo v raketnih gnezdih smrtonosne konice, usmerjene na sovražnike. Tudi danes se vsi bojijo sovražnika. Ves svet si želi mir, tudi mi na

Koroškem. A kje je tisti mir? Kaj je torej s tem knezom miru, kaj je z Jezusom? Kje je? Ali ne ve za našo stisko, ali nam noče pomagati?

Pred kratkim sem bral duhovi-

to črtico z naslovom „Leto, ko je svet drvel v razorožitev“. Izpoved je naslednja. Razmere na zemlji so postale nemogoče. Ljudje so se tako poneumili, da je postalo nevarno, da si bodo

Za prijetno družinsko ozračje ob božičnih praznikih

Izšla je kasetna terceta ansambla Slovenija

Vodja priljubljenega narodnozabavnega ansambla Slovenija, Jože Galič, je držal besedo; izpolnil je obljubo, ki nam jo je dal sredi poletja v pogovoru za NT ob proslavljanju desetletnice uspešnega delovanja ansambla, znanega tudi med našimi rojaki na Koroškem. To je bilo le nekaj dni po odmevnem nastopu Galičeve instrumentalno-vokalne skupine na reviji vrhunskih ansamblov v okviru I. olimpiade ansamblov Alpe-Jadran pri Šoštarju v Globasnici. Tedaj nam je Jože Galič zaupal, da pripravlja njegov ansambel prijetna presenečenja za ljubitelje svojih melodij in pesmi prav ob koncu jubilejnega leta 1988. To se je tudi zgodilo.

Pred kratkim je namreč izšla kasetna ansambla Slovenija, na kateri so z izjemo svetovno znane Gruberjeve skladbe „Sveta noč“, slovenske božične pesmi v priredbah za pevski tercet in citre. „Glede na zasedbo smo želeli za bližnje božične praznike z glasbo ustvariti prijetno domače, družinsko vzdušje — takšno torej, kot ga lahko s petjem in z ljudskimi glasbami pripravimo doma, v dnevni sobi ob jaslicah ali ob kmečki peči,“ pravi Jože Galič.

Glasbo na božični kaseti ansambla Slovenija je tudi sicer ustvarila družina, tokrat z vabljivim petjem in igranjem na stara slovenska ljudska glasbila, družina Galič. Sestavljajo jo: mama Cita (citre in vokal), oče Jože (orglice in vokal), njuna sedemletna hči Katarina, ki poje dve pesmi, ter Citina sestra Erika Zakonjšek-Fele, ki poje kot solistka in članica terceta ansambla Slovenija, igra pa tudi violino. Na kaseti je dvanajst priredb slovenskih božičnih pesmi, od Belarjeve „Glej zvezdice božje“ (tak je tudi naslov božične kasete terceta ansambla Slovenija) do Ačkove „Tam stoji pa hlevček“. Vse priredbe sta oskrbela Cita in Jože Galič.

Kaseto, ki je koroškim Slovencem in vsem drugim zainteresiranim že na voljo v Posojilnici Pliberk in v vseh njenih enotah, je izdala Založba kaset in plošč RTV Ljubljana. Decembra in v januarju prihodnjega leta bo tercet ansambla Slovenija svojo božično kaseto predstavil tudi „v živo“ na dvajsetih promocijskih koncertih po ožji domovini.

I. V.

Iz lovske torbe

Srečanje s sivo srebrnim medvedom

Sonce se poslavlja z zlatimi žarko po vrhovih že malo jesensko pobarvanih notranjskih močnih bukev. Moj spremljevalec nameče še nekaj turščice na krmišče — za morebitnega obiskovalca — in kaj kmalu sva z najino ropotijo na visoki preži. Čakanje se prične. Ptički nemirno preletavajo z drevesa na drevo in samo najbolj „pocrkani“ si upa po koruzni drobček.

Še je dan, ko se iz goste in visoke trave na nizkih nogah privleče na vso moč previdno — star lisjak. Preizkuša okolico — kot to pač ta zvita zver zna. Končno si le upa priti do nametane koruze. Opazujem, kako jo najprej stoje — čez čas sede in na vse zadnje ta vrage leni pa še leže pobira. Dobrih dvajset minut se zdržuje pri „pogrneni mizi“ pa pri pogrneni ne za lisjaka — marveč za prašiča, ki je meni baje namenjen! Res čudno, da lisice žro tudi turščičino zrnje.

Nekje v daljavi je slišati ru-

kanje jelena. V bukvi nad prezo piha polh, teh v krajih tudi ne manjka. Mračni se že, ko na robu gozda počij vejica. Napet ko struna pričakujem, pripričan sem, da se pri koruzi gotovo znajde kak divji prašič! Tišina — mučni trenutki se vlečejo v neskončnost!

Kar tesno — za vse vrage — mi postane pri srcu, ko jo k nametanim rumenim zrnom tiho kot v copatah prihlača lep, velik srebrni siv medved. S kolegom si skoraj dihati ne upava, dokler ta mrcina ne začne pobirati koruze in ne zaslišiva neko pihanje in cmokanje. Tedaj se šele drzneva dvigniti dvogled, ki nama to mogočno žival dobro približa. Moj sosod ugotovi, da je kakih dvesto kil težak in poleg tega ima že kar precej let na hrbtu. Vidim, kako na zadnjih nogah sedeč s šapo poteguje k sebi koruzo in jo z vso silo drobi. Sčasoma se ta srebrni siv kup vleže na vamp in lepo nadaljuje s poje-

dino. Ko s šapo ne pride več do hrane, se kar po vseh štirih povleče do drugega kupca rumenih dobrot in naprej hrusta. Med brundanjem in žretjem večkrat dvigam puško in skozi daljnogled merim na to posrečeno zverino. Če bi jo smel ustreliti, kar pri že dobri mesečini in res prav blizu gotovo ni nobena težava? Veliko je jagrov na našem planetu, ki nimajo „drobiža dolarjev“, ki z njim lahko poravnaš odstrel te divjadne vrste. Kot zacoprano, mojega sotrpina v preži nehotite posili kašelj. Tedaj pa glej, kako hitro se ta „velikan“ pobere in kot raketa jo ubere v goščavo, še dolgo lomi vejevje in lomasti tam v kritju.

To srečanje z vrhunsko trofejo v naravi je za jagra nekaj lepega in izrednega. Sama boginja lova ti mora biti res kar precej naklonjena, da ti pokaže žival s tako lepim srebrno sivim kožuhom.

Stanko Kraut

Ribiči v prejšnjih časih

To, kar ima ta ribič v rokah, to niso nobene vile. Slovenci v slovarju za to pripravo lovljenja rib nimamo zabeležene besede. Osmi pravijo domačini tej napravi za lovljenje rib. Osmi pa zato, ker je imela ta vilasta naprava včasih osem zazobkov. Medtem pa so sulce (rot), šuke, somi in druge ribe v naših vodah postale nekoliko manjše. Tem potrebam so se prilagodili tudi ribiči. Vedno manj zazobkov je imela ta naprava za ribiče, ki so od tega morali živeti. Teh je bilo v naših krajih nekaj. Danes pa od ribolova samega skoraj noben ribič ne more več živeti. Sploh pa so osmi prepovedane. Kdor pa se tega kljub temu in tega z osmimi zasačijo, mora računati z visokimi kaznimi. Rib je vedno manj in vedno manjše so. Saj tudi v časopisih o ribičih, ki so ujeli kako rekordno ribo, malokdaj beremo.

Zmagovalci zadnjega nagradnega tekmovanja

1. NAGRADA
3 zlatniki,
Amalija KRIŠTOF,
Bistrica 78, 9143 Šmihel

KNJIŽNE NAGRADE:

Danica PETEK,
Polena 1, 9141 Dobrla vas
Marica PRUNTSCH,
Mokrije 1, 9141 Dobrla vas
Sani ORAŽE,
Sele-Borov. 37, 9170 Borovlje
Marija PERČ,
Šteben 3, 9142 Globasnica
Johanna OSCHGAN,
Höflingerstr. 16, 9584 Bekštanj
Marija SMREČNIK,
9142 Globasnica 66
Theresia ORAŽE,
Goriče 41, 9170 Borovlje
Marija GOLAVČNIK,
Podjuna 9, 9142 Globasnica
Henrik MIKL,
9585 Diča vas
Danica SLUGOIC,
Höhenweg 5, 9122 Škocijan
Pravilna rešitev se je glasila:
ZVEZA-BANK CELOVEC

Le malo stebrov se še sme podreti, potem je lahko vsak že zadnji

O lepšem slovenskem božiču

Ponovno je minilo leto več od tistega dogodka, ki človeštvo zaposluje že skoraj 2000 let. In to vsako leto. Adventna srečanja po vseh naših dolinah in krajih dokazujejo tudi duhovno dimenzijo tega dogodka. Štiri tedne prej se v naših cerkvah, kulturnih dvoranah in domovih pripravlja na tisti večer, ko se je rodil božji sin. Skoraj vsi se spominjajo tega rojstva. Vendar ali se rojeva v srcih teh ljudi tudi še ena druga in najvažnejša dimenzija: rojstvo človečnosti, spoštovanje in ljubezen drug do drugega.

Vse to se danes ne rojeva več, vendar rodilo se je hlapčevsko dirkanje za darili, darili, ki nika kor ne morejo nadomestiti najenostavnejših človekovih potreb kot so to mir, ljubezen in dobri medsebojni človeški odnosi. Na božično noč pred skoraj 2000 leti se je rodil človek sprave. Naj bi se vsaj vsako leto spomnili tudi tega, da je treba iti vase in se vprašati, ali sem ostal to, kar sem z rojstvom postal. Sem še vreden naziva ČLOVEK?

Toda to le kot uvod. Mnogi se božičnega sporočila ne zavedajo. Prav tako pa mnogi ne vedo več, kako so v naših dolinah praznovali in doživeli adventni in božični čas. Ponekod tudi še danes podoživljajo tisti stari način. V Zilski dolini v Dulah je ostalo še nekaj takega ozračja. Namenjen sem sicer bil, da se pozanimam, kako so se včasih, tudi v vojnem času pripravljali na božične praznike. Z beležko in pisalom v roki. Toda to tokrat ni prišlo v upoštevanje. Na majhni kmetiji sem se znašel med kmečko družino, ki se tudi še danes preživlja samo od dela na posestvu.

Štiri dekleta od 12 do 3 leta stare, se pogovarjajo v zilskem narečju. Za kaj gre, se pozani-

Otroci so risali svoje predstave o božiču. Tu le ena slika.

Trojezičnost, ko zapade sneg na Trbižu v Italiji.

mam. Šestletna bo nesla Marijo od sosednje hiše na domačijo svojih staršev. Ostale pa pripravljajo še vse ostalo, kar je pač potrebno, ko se bodo zvečer zbrali vaščani ob Marijini podobi, da zmolijo rožni venec, zapojejo nekaj adventnih pesmi in nato še nekoliko pokramljajo. Tu v tej vasi je običaj nošenja Marije še živ. Mnogi o tem predbožičnem običaju ničesar ne vedo.

Tu v tej vasi je pri marsikateri družini še popolnoma navadno, da je pridružen stanovanjski hiši tudi še skedenj in hlev, kjer je pač nekaj krav, kaki svinji, zajci, kure... Na skednju pa seno in krma za živali. Da prehrani družino, mora kmet tudi v nedeljah in sobotah v hlev, ko uživajo vsi drugi že konec tedna. Pa se v hlevu, kjer se pogovarjam s kmetom, spomnim stavka, ki ga je nekdo rekel v radiu. Neko tako se je glasilo: „... prej so ja na božični večer dali na mizo tri hlebe kruha, vendar to danes tudi ni več v navadi, saj se tako ali tako dobi vse za ku-

piti...“ Že res, da je kruh na razpolago v trgovinah, odprto vprašanje pa je kljub temu, kdo mora za ta kruh trdo delati, da ga je potem mogoče kupiti. Da, toliko se je spremenilo v nekaj desetletjih. Gotovi ljudje ne vedo več, od koga je pravzaprav kruh, ki ga je možno kupiti v trgovini. Ne vedo za setev, ne za žetev.

Mnogo se je spremenilo v zadnjih letih. Na kmetijah po naših vaseh je še prisotno vse tisto, kot je bilo včasih. Posebno za božične praznike se sprašujemo za tem, kaj se je spremenilo v primerjavi s prejšnjimi leti. Kot otroci smo doživeli te praznike kot nekaj izrednega. Sveče v cerkvi, kupi snega, pozeble noge, kadilo... Vse to se je vtisnilo v spomin in z vsakim letom izginja ta idila vedno bolj iz spomina.

Grobovi so bili zasneženi. Kupi snega so jih pokrivali. In letos? Malo sneženega prahu je okrog njih, tako malo snega, da je hipoma prisotna boleost o narih grobovih, o marmorju, ki

vedno manj prenaša slovensko besedo, pravzaprav oporoko rajnega. Nekaj skoraj že preperelih lesenih križev je še, v katere je zapisanih nekaj slovenskih besed. „Včasih je bilo vse slovensko!“ — Kot odmev slišim te besede. Sprašujem se, kakšen je ta božič za nas Slovence, ko nam pa božič za božičem nekdo izpodmakne kakšen steber.

„Ko sem doraščala v Goričah je bilo vse slovensko,“ mi povedo mežnarjeva mati v Dulah. To je bilo včasih, danes pa v cerkvi v Goričah ni slišati niti ene slovenske besede več. Spet en steber manj. „Prej je pisalo na kolodvoru v Goričah, Goriče-Borlje, potem šele ‚Görtschach-Förolach‘. Tudi v Blačah je bilo vse slovensko. Pri nas je bil pred vasjo napis ‚Goriče‘. Nič ni bilo nemškega.“ To se sliši kot pripovedka iz davnih časov, pa niti ni tako dolgo od tega. Pa je od tistih let do danes postal videz naših vasi popolnoma drugačen. Malo jih je, ki v teh krajih še govorijo slovensko. Napisov ni več in v župnijskem svetu v dvojezičnih župnijah se nadaljuje boj za pomnčevanje.

Mnogo polnočnic je že bilo v župnijski cerkvi Matije Majarja Zilskega v Borljah, ko slovenska beseda ni bila več upoštevana. Mnogo stebrov slovenstva se je v Zilski dolini in drugod po Koroškem že podrlo. Le malo se jih še sme, potem pa nobeden več, kajti vsak je lahko zadnji.

Vendar se je možno tudi razveseliti ob božičnem času, ko začena padati sneg. Tako se ponekod pojavijo tudi trojezični napisi, ki opozarjajo, da s strehe lahko pride sneg. To pa je nekoliko drugačen božič. Vsaj jezikovno drugačen. Pa se včasih le sprašujem, kakšen božič si Slovenci sami želimo. Pa mislim, da bi za vsakega Slovenca bil tisti božič najlepši, ko bi že končno sami spoznali, da si sami ne smemo več izpodjedati s stalnim preprekanjem tistih korenin, ki nam zaenkrat še nadomeščajo tiste stebre, ki so se nam z leti po naših dolinah podrli. To bi lahko dejansko bil lepši božič.

Vincenc Gotthardt

Besede naših ubesedovalcev

Nekoliko drugačna božična zgodba

Rojeva se nov rod

Nekoč je živela ... Tako se začnajo pravljice. To pa je resnična zgodba.

Nekoč je živela dobra in verna slovenska družina. Poleg staršev in šestih otrok sta bili pri hiši tudi dve teti. Lepo so se razumeli in si med seboj pomagali. Pa je prišla v hišo bolezen in Bog je odpoklical eno teto.

Prišel je družinski praznik božič in pri skupnem praznovanju ene tete ni bilo več. Prihodnje leto tudi druge tete ni bilo več. Tudi ona je že odšla po plačilo v večnost.

Bil je spet božič. Zdaj pri praznovanju tudi ene hčerke ni bilo več. Poročila se je namreč pred enim letom v sosednjo vas.

Ponovno je božič. Preostala družina je zbrana v domači hiši pri skupni molitvi in kramljanju. Sprašujejo se, kaj jim bo prineslo naslednje leto.

Lahno naletava sneg. Božični večer je spet. Družina gre k polnočnici. Spotoma se oglasi v sosednjo vas poročeni hčerki. V njenem naročju počiva dva meseca star otrok. Deklica je. Življenje gre svojo pot. Rojeva se nov rod.

HMR

Zakaj zapade o božiču sneg

Tam pri Betlehemu, kjer so pastirji prvi molili božje Dete, menda ne poznajo snega. Zemlja je tam mnogo bolj ravna in mehka. Celo širne puščave so tam blizu.

Ljudje v tistih krajih so včasih hodili bosonogi; nekateri hodijo še danes. Bosi so seveda bili tudi pastirji — in tudi angeli, ki so prišli oznanjat na zemljo rojstvo Zveličarjevo.

Ko pa je posvetila luč prave vere tudi tukaj po naših krajih, je bil nebeški Oče ob prvem božiču v silni zadregi.

In zakaj? — Takole je bilo:

Na sveti večer je razposlal svoje anjele na zemljo oznanjat rojstvo Zveličarjevo. Ko so se nebeški sli vračali v nebesa, so bili vsi utrujeni in stopala so jim krvavela. Pa so začeli tožiti nebeškemu Gospodarju, češ steze in poti po teh gorskih krajih so tako trde in trnjeve.

Bog Oče je razmišljal in razmišljal, kaj naj stori, da bo prihodnji božič olajšal pot svojim poslancem na zemljo ...

In res! Tako globoko se je poglobil v te svoje misli, da mu je s čela začel kapljati znoj. Kapljice pa so se padajoč proti naši gorati zemlji v zraku sproti spreminjale v čudotvorne zvezdice ...

Kristalne zvezdice so se vsipale in vsipale z nebes — in gorato zemljo z njenimi strmimi stezami je zavilo v mehak bel plašč ... prvi sneg je zapadel! Od takrat je ljubi Bog ob vsakem božiču mislil na ljudi teh gorskih dežel — in vsako leto so priletele nebeške zvezdice nizdol ter se spremenile v snežinke.

Tako je ostalo do današnjega dne.

Zdaj seveda božični angeli radi hodijo v naše kraje, saj lahko stopajo po mehkem snegu.

Kadar pa o božiču ni snega, je to dokaz, da nebeški Oče ne misli na nas ljudi v teh goratih krajih, ker smo ga gotovo žalili.

Božične anjele pa seveda kljub temu pošlje med nas — takrat pa morajo hoditi zopet po kopnem, in koliko trpijo zavoljo nas grešnih zemljanov!

Zato bodimo vselej veseli, kadar zapade o božiču sneg!

Valentin Polanšek

Štefan Messner, bivši župnik v Železni Kapli

Duhovnikov, ki so morali služiti vojsko — sicer ne pod orožjem, a pri četi kot sanitejec —, v naši škofiji ni veliko. Eden od njih je Štefan Messner, bivši železnokapelški župnik. Brez prask takorekoč je preстал drugo svetovno morijo, a leta 1980 je perela češnjeva veja docela spremeniła njegovo življenje: zlomila se je in župnik Messner je zgrmel v globino: ko se je zbudil, je bil od pasu navzdol brom.

Štefan Messner se je rodil 19. 12. 1913 pri Petru v Dobu pri Pliberku. Fant bistre glave je že kar v ljudski šoli preskočil en razred in kljub trdi, ki je predla mali kmetiji, so se doma odločili, da bo šel v šolo, za „gospueda“. V pogovoru je dejal, da je sam dve leti dnevno nosil v Pliberk jajca, mleko in še kaj drugega, da so počasi pripravili zanj perilo za internat in nekaj denarja tudi djali v stran, kajti marijanišče je mesečno stalo 30 šilingov — in teh pri Petru dostikrat niti za sproti ni bilo, kaj šele za internat. Pa so vsi pomagali,

Jajca in mleko za internat

mati, bratje Jozef, Janko in Franc in dobrotniki — in je šlo. Obiskoval je gimnazijo v Celovcu. Šlo je in od Petrove hiše so šli študirat in se izobraževati vsi fantje: Štefan, Janko in Franc v Celovec, Jozef pa je obiskoval kmetijsko šolo Grm pri Novem mestu. Bil je namenjen za doma, a je padel.

Štefan Messner je hodil v celovško humanistično gimnazijo. Slovenščino je poučeval profesor Widder. Nekega dne je dal prosti spis kot nalogo in Štefan Messner je izbral zgodovino Slovencev za temo spisa. Med drugim je zapisal, da so Slovenci prišli iz dežja pod kap, ko so v boju proti Obrom poklicali Bavarce na pomoč. To je profesorju Widderju tako zasmrdelo pod nos, da je spis nabil v konferenčni sobi, Messnerja pa je ravnatelj citiral k sebi in mu zagrozil, da je to zadnji ukor. Zaradi spisa je na koncu leta dobil tudi dvojko v vedenju, kar je za tedanje čase, ko sta duh „Zucht und Ordnung“ in uniformiranost družbe vse bolj uresničevala svobodo pisanja, mišljenja in govorjenja, bila huda ocena.

Vendar pa ta dogodek Messnerja ni strl. Še bolj ponosen na svojo slovensko narodnost in besedo je postal. Narodno zavest pa je prinesel že od doma. „Pri nas doma smo imeli skoraj vse

slovensko berilo, od Bogoljuba, Angelčka, do Koroškega Slovenca in Nedelje. Ob nedeljah smo brali in se tako tudi jezikovno izobraževali, če pa je pri Brezniku v Pliberku bila kaka prireditelj, pa smo šli seveda tja“.

Nedeljska jezikovna šola

Messner je seveda sodeloval tudi pri slovenski skupini v domu in v bogoslovju.

Po maturi leta 1934 je vstopil v celovško bogoslovje in bil leta 1939 v Šentjuriju ob Jezeru posvečen v duhovnika. Novo mašo je pel 23. 7. 1939 pri Božjem Grobu — „bilo je veliko ljudi in vse slovensko, novomašni pridigar je bil Aleš Zechner. Ker sem imel tudi nemške dobrotnike, je nekaj podobnic bilo tudi nemških“.

Že v igredi 1939, takoj po subdiakonatskem posvečenju, so morali tudi trije slovenski bogoslovci k naboru v Šentvidu ob Glini: Andrej Karicelj, Lovro Kaselj in Štefan Messner. Messner je bil dodeljen k saniteti, kjer mu ni bilo treba nositi orožja. S tem tudi določila konkordata niso bila prekršena.

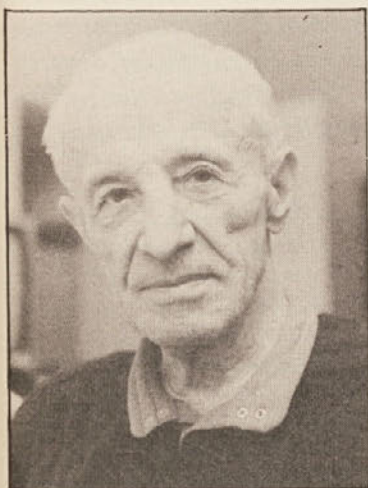
Na jesen 1939 je šel nazaj v bogoslovje v zadnji letnik, a že kmalu je dobil vpoklic v vojsko: moral je v (Saalfelden) St. Johann/Tirol. Skupaj z njim sta bila vpoklicana še dva bogoslovca — Nemca.

Pozneje je škofiji uspelo duhovnike pravočasno imenovati za rektorje oz. provizorje raznih podružnic in jih tako rešiti pred vpoklicom v vojsko.

Vojaška zaprisega je bila še v St. Johannu/Tirol. Messner je v pogovoru takole opisal svoj „NE“ k zaprisegi: „Rekel sem, NE bom zaprisegel, ker vem, da je Poljska po krivici napadena, koroški Slovenci pa smo v bistvu ujetniki, kajti Poljanca so že uničili, Breznika so uničili, v kacet je moral Kutej — ne bom sam v svojo skledo pljuval, ker gre za

Rekel sem: ne bom zapri- segel na Hitlerjevo vojsko

Štefan Messner je te dni praznoval tudi 75-letnico. Da je že več let na vozičku, je kriva trbla češnjeva veja.

krivičen napad na druge narode. Kaj pa ima Nemec tamkaj iskati. Saj sem bral tudi knjige, Rosenberga in druge, in sem naciste poznal. Pri moralki pa nam je profesor še povedal, kako so Tirołci, ko so jih napadli Bavarci in jih nasiloma mobilizirali v svojo vojsko, razveljavili zaprisego: z desno roko so tri prste gor molili, levo pa so držali za hrbtno in — tudi tri — prste molili k tlom, kot neke vrste strelod, ki je odvajal zaprisego.“

Aprila 1940 je Štefan Messner iz Polcha bil prestavljen v Hamburg, od tam pa na Dansko. Na Norveško, kamor je enota bila komandirana, ni mogla takoj, ker so Angleži to preprečevali. V Polchu je Messner stanoval pri sestrah in tam tudi maševal. Na Danskem, tako se spominja, so prebivalci njegovo enoto imeli rajši, ker so jo sestavljali sami Avstrijci. Majnika 1940 je Messner kot po sili vojak v nemški uniformi pristal na norveških tleh. Do jeseni je bil tam, potem pa je zvedel, da ima pravico dvosemestrskega študijskega dopusta. Priložnost je seveda takoj izkoristil — novembra 1940 je že sedel za učno mizo v Šentjurju ob Jerzeru. Do maja 1941 je imel od-

merjen čas, da zaključi študij, ki so ga kolegi iz letnika že imeli za sabo.

Napad na Jugoslavijo 6. 4. 1941 je Štefan Messner doživel doma, pri Petru. „Videl sem, kako so ujetniki marširali skozi Dob. Pozneje sem zvedel, da je med njimi bil tudi mož moje sorodnice Jožice Flander“.

Po končanem študiju je moral nazaj na Norveško. Škofija ni mogla pomagati, da mu tega ne bi bilo več treba. Sedaj je na severu prišel na fronto. Nemci so po napadu na Sovjetsko zvezo hoteli do Murmanska in do Leningrada, kar pa jim hvala Bogu ni uspelo.

Messner je nekajkrat prišel domov na dopust. Od vsega začetka je odklanjal nacistični režim, bil je v vsakem oziru po sili vojak in kot zaveden Slovenec seveda ni zakrival oči pred krivico, ki jo je naš narod moral doživljati pod rjavosrajniki: pregnanstvo, slovenščina prepovedana, možje in fantje na fronti, mnogi rojaki v kacetih ali že obsojeni na smrt. Tako ni čudno, da je misel na beg iz nemške vojske bila nekje prezentna v mišljenju prizadetega. Vendar pa s svojim begom ni hotel pahniti v nevěščnosti ali celo nesrečo svojih domačih, ki leta 1942 niso bili pregnani od doma. „Ko sem bil doma na dopustu, bi šel k partizanom, če bi prišli pome. V tem primeru se domačim nič ne bi zgodilo. Če pa bi sam šel k partizanom, pa ne vem, kaj bi nacisti storili z očetom, materjo in sestro“.

Beg s čolnom

Meglenea jutra v oktobru 1944 pa je Messner pobegnil iz nemške vojske. Njegova enota je bila na Finskem, nasproti švedskemu Oevertorneju. „Pri Švedih je bilo vse razsvetljeno, mi pa smo bili v temi“, se Messner spominja na zadnje dneve v nemški uniformi, ko je gledal na Švedsko. Potem nadaljuje, „pa je

zmanjkal zdaj eden, zdaj drugi. Pa sem si mislil: če že Nemci dezertirajo, čemu ne bi tudi jaz, ki imam za to še večjo pravico. Treba je priti čez reko Torneo. Prej-tadan sem šel k reki in poiskal čoln. A vesel ni bilo. Pa sem na konce daljšega droga pritrtil plovce, to je lesene krogle, ki nosijo ribiško mrežo. Zjutraj med zajtrkom, ko se je vračala nočna straža nazaj k enoti, sem jo jaz mahnil k vodi. Vmes sem srečal še stražo, a brez zapetljajev sem prišel do reke. Hitro sem porinil čoln vanjo in odveslal proti švedskemu bregu. V sredini vode je bil otok. Ker je čoln puščal vodo, sem hotel tu čoln sprazniti. Kar začujem šum motorja in se iz megle pokaže motorni čoln — bil je švedski. Policaji so me pobasali in na postaji so mi dali suho obuvalo.“

Pozneje sem zvedel, kako veliko sreče sem pravzaprav imel to jutro: okoli otoka so namreč tudi Nemci patrolirali in ne vem, kaj bi se zgodilo, če . . . Poleg tega pa so mi povedali, da so Švedi nekaj časa dezertirje Nemcem vračali. Tedaj sem se spomnil, da smo se skozi Švedsko vozili z vlakom na dopust in na poti srečali dosti vlakov, polnih orožja — za Nemce . . .

V taborišču sem delal na cesti, za kar smo bili plačani. Nekega dne je Kreisky prišel v taborišče in bil sem mu predstavljen. Dejal sem mu, da sem koroški Slovenec in mu na kratko razložil naš položaj. Takoj sva se spustila v diskusijo.

Disput s Kreiskim

Iz tabora sem navezal stike s švedskim katoliškim škofom Müllerjem, ki je bil po rodu Nemec. Prosil sem ga, da bi me zaposlil kot dušnega pastirja. Po daljšem premoru mi je dal pošto, naj se javim v Malmöju, takrat konzularičnem mestu, ki je za tujce bilo zaprto, pri redemptoristih sem se javil. Tu so me dobro sprejeli, naučil sem se švedščino,

tako da sem v njihovi šoli poučeval verouk in geografijo.

Po koncu vojske pa je obiskoval kraje, kjer so bili nekdanji kacetniki na okrevanju. Med drugimi je srečal primorsko Slovenko, ki mu je povedala, kakšne grozote so se v kacetih zagešile.

Poleti 1946 ga je dohitelo pismo takratnega generalnega vikarja Kadrasa, naj se vrne domov. V tem času je bil rektor cerkve pri sestrah sv. Brigite. Preden se je vrnil domov, si je Messner ogledal še Stockholm in 1. oktobra 1946 je nastopil mesto kaplana v Železni Kapli.

Njegov beg za domače ni imel hujših posledic. S pomočjo fingirane pisma je informiral strica Možina, kje je.

Na vprašanje, kako gleda na mnenje nekaterih, da so pod nacizmom izvrševali svojo dolžnost, župnik Messner odgovori samo, da bo pred Bogom vsak sam odgovarjal za svoja dejanja.

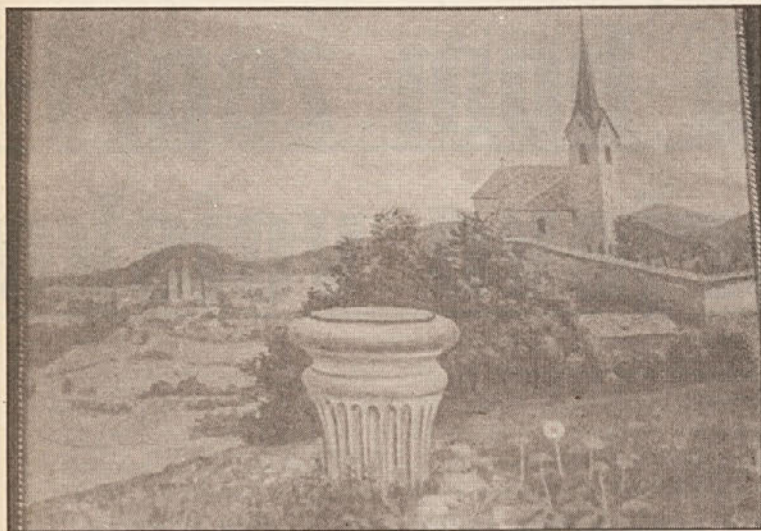
Cezura — 28. 7. 1980

Kot sem že omenil, je 28. julij 1980, dopustniški dan za župnika Messnerja, dan ogromne cezure v njegovem življenju. V hipu se je celoten tek njegovega življenja obrnil, dobil docela nove dimenzije. Pomenil je fizični in psihični preobrat, ki ga ne zmore vsakdo tako, kot ga je župnik Štefan Messner. Ko sem se z njim pogovarjal, nisem zasledil nobene sence neučakanosti, zagrenjenosti, zaprtosti in zavrtosti. Štefan Messner je kar žarel od optimizma, podjetnosti in ko sem ga pobaral, če se včasih počuti kaj osamelega, je dejal da ne.

Rad mu verjamem, kajti kupi knjig in časopisi to samo potrjujejo. Štefanu Messnerju, nekdanjemu župniku v Železni Kapli, želimo za 75-letnico in za god vse najboljše, kopasto optimizma in božjega blagoslova.

Franc Wakounig

575 let je že od zadnjega ustoličevanja koroških vojvod pri Krnskem gradu

Prav ta plemenita prvina se je v tem primeru izkazala za večjo moč ko vse druge moči. Obstaja namreč temeljna suverenost slesherne civilizirane družbe, ki najbolj odseva v narodovi kulturi. To smo Slovenci že ničkolikokrat potrdili ne z besedami, pač pa z dejanji. In čeprav v Slovenju, precej let vkleščenem v porabniški življenjski ritmu, kaj rad zamre zgodovinski spomin in otrpne zavest o tistih, ki so zasejali korenine slovenske samobitnosti, ostajamo ponosni na našo kulturno zgodovino.

Zato vam tudi tokrat, dragi bralci, kot vsa leta doslej, namenimo naše posebno novoletno voščilo — Slovenski kulturni koledar 1989. Z željo, da bi obudili spomin na naše najpomembnejše osebnosti in dogodke, na katere ob vsakdanjih delovnih in zasebnih obveznostih, včasih nehoti pozablamo. Spomnili se bomo nekaterih obletnic rojstva in smrti za slovenski narod, seveda še posebej za koroške Slovence, pomembnih mož, pa tudi obletnic raznih dogodkov, ki jih lahko označimo za mejnike v naši narodni kulturi in so zato vredni spomina.

Preteklost nam je vse bliže

Če je naša prihodnost še velika uganka, nam je preteklost (prezreti ne smemo velikega časovnega odmikanja), po zaslugi zgodovinopisja in publicistike, prav v teh časih, vse bliže in bliže. Tako tudi najstarejše obdobje slovenske državnosti, ki je bila pred 1000 leti že v zatonu, pa vendar je bilo tedanje „Karan-

tansko kraljestvo“ pod vojvodo Arnulfom slovenska skupnost velikih notranjih dogajanj in odločilnega zunanjega vpliva. Navznoter se je dopolnjeval proces razpadanja v fevdalne podnote, v katerem se je med slovenskim prebivalstvom vse bolj uveljavljalo pretežno tuje, sveto in posvetno plemstvo. Zaradi izpostavljenega geopolitičnega položaja je imela dežela pomembno povezovalno vlogo med nemškimi in italijanskimi

„350-letnica jezuitske uvedbe slovenskih pridig v celovški cerkvi sv. Duha je bila že v reformacijskem času.“

pokrajini, v smeri jugovzhod-severozahod pa je bila na moč podobna situ, ki je prepuščalo obojestransko izmenjavo gospodarskih in kulturnih dobrin. Ob tem, navidez srečnem blagostanju, so njeni ljudje — naši predniki — množično umirali v pogostih vojaških spopadih, prehodih in plenjenjih zavojevalcev.

Spričo takih okoliščin, ki so večkrat po tuji volji usmerjale naše zgodovinske tokove, je z današnjega vidika zelo privlačen pregled prgišča obletnic pomembnih dogodkov iz starejše zgodovine koroških Slovencev. V naglici naj bi le spreleteli kratek pregled koroških in s Koroško povezanih obletnic, med katerimi segajo najstarejše celo 500 let globoko v zgodovino.

Tako se bomo že pred vigredjo (18. marca) spomnili 575. obletnice zadnjega ustoličevanja koroških vojvod po starodavnem

Prgišče pomembnih obletnic v letu, ki je pred nami

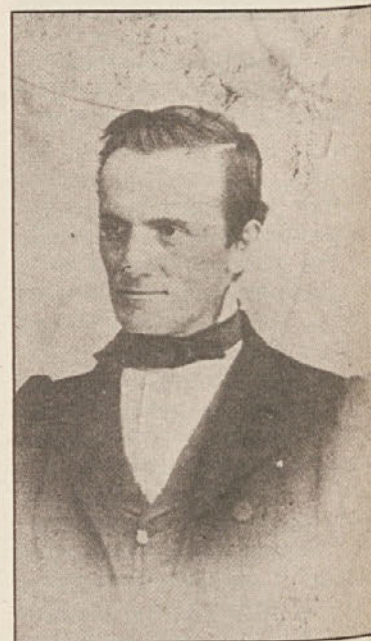
Že odkar pomnimo so naši ljudje razvneli duhove za kulturo, najplemenitejšo prvino narodove samobitnosti. Zato smo lahko vsi skupaj ponosni, da izviramo iz naroda, ki je v svoji zgodovini veliko trpel, saj so ga njegovi sovražniki in osvajalci večkrat obsodili na smrt. Slovenski narod pa je vse viharje trdoživo preživel in ostal sebi zvest. Ohranil je svojo istovetnost in navkljub tujim delitvam in zasedbam ohranil svojo narodno suverenost. Pri tem se ni opiral na svojo naravno vzdržljivost in pokončnost, ampak samo in izključno na svojo kulturo.

slovenskem obredu ob knežjem kamnu pri Krnskem gradu, hkrati pa tudi žalostne 25-letnice prepovedi spominke svečanosti ob 550. obletnici zadnjega ustoličenja koroškega vojvode po starem slovenskem običaju (12. julija). V leto, ki ga nestrpnost pričakujemo, sodi več obletnic,

ne — 200. obletnice predaje delov goriškega cerkvenega območja na Koroškem, krškemu in lavantinskemu škofu ter 200-letnice izida pomembnega Gutschmannovega nemško-slovenskega slovarja. Več o Ožbaltu Gutschmannu v nadaljevanju našega kulturnega koledarja.

OBLETNICE V TELEGRAMSKEM STILU

- 575 let je od zadnjega ustoličevanja koroških vojvod pri Krnskem gradu
- 250 let je od tega, ko je v Pliberku pogorelo 83 hiš
- 200-letnica Gutschmannovega nemško-slovenskega slovarja
- 75-letnica množičnih aretacij koroških Slovencev po sarajevskem atentatu
- Pred 180 leti se je rodil Matija Majar Zilski
- 120-letnica smrti Antona Janežiča
- Pred 180 leti se je rodil Franc Treiber

Letos 120-letnica smrti Antona Janežiča

ki imajo poseben pomen za koroške Slovence. Naj naštejemo nekatere med njimi: 350-letnica jezuitske uvedbe slovenskih pri-

V osredju dogodki in osebnosti

dig v celovški cerkvi sv. Duha, ki je bila slovenska že v reformacijskem času, 250. obletnica velikega požara v Pliberku, ko je pogorelo 83 hiš z magistratom, šolo in župno cerkvijo vred ter dveh, prav tako pomembnih okroglih obletnic iz naše starejše zgodovi-

Poglejmo še nekaj pomembnejših obletnic različnih dogodkov iz naše starejše in novejšje zgodovine. V letu 1989 se bomo spomnili 125. obletnice oblikovanja začasnega odbora celovške slovenske čitalnice pod predsedstvom trgovca Rosbacherja, 120-letnice ustanovitve Delavskega izobraževalnega in podpornega društva na Prevaljah, enega prvih na Koroškem, 120. obletnice ustanovitve Katoliškega ustavnega ljudskega društva na Koroškem, v katerem so malodane dvajset let sodelovali nekateri vidni koroški Slovenci tistega

Slovenski kulturni koledar 1989

časa, med njimi tudi urednik društvenega glasila „Kärntner Blatt“, Andrej Einspieler, nena zadnje pa med „stodvajsetletnike“ sodi še ustanovitev političnega društva „Trdnjava“ v Celovcu, ki je soglasno sprejelo akcijski program mladostenovencev na čelu s Franom Levstikom v boju za Zedinjeno Slovenijo.

Sredi oktobra bo minilo 100 let, kar je po sedemnajstih letih težkih bojov koroških Slovencev, koroški deželni svet priznal pravico do šole s slovenskim učnim jezikom na Jezerskem. To je bila prva slovenska osnovna šola na Koroškem in hkrati edina, ki je delovala nekaj desetletij do razpada monarhije in do priključitve Jezerskega k državi SHS.

V letu, zadnjem v osmem desetletju 20. stoletja, bomo z dolžnim spoštovanjem obudili spomin na 75. obletnico prvega slovenskega koroškega tabora pri Sv. Katarini nad Šmihelom pri Pliberku, 75-letnico množičnih aretacij koroških Slovencev po sarajevskem atentatu, 14. julija 1914, ki mu je sledila avstrijska vojna napoved Srbiji. Pred 75 leti je bil ustanovni shod „Društva za zgodovino in narodopis koroških Slovencev“ v Celovcu s Stefanom Singerjem kot prvim društvenim predsednikom. Za nami bo tudi 50 let, ko so bili ob nacističnem napadu na Poljsko in ob izbruhu druge svetovne vojne aretirani in nasilno preganjani mnogi naši rojaki.

Pela sta za vse: Pavle Kernjak in Matija Tomc

Kakor vsako leto, prinaša tudi leto 1989 poleg obletnic znamenitih dogodkov tudi številne okrogle jubileje nekaterih naših znanih ustvarjalnih osebnosti. Tako se je pred 180 leti rodil Franc Treiber, župnik v Šentjakobu v Rožu, narodni delavec, posojilničar in skladatelj priljubljenih pesmi „Nmau čriez izaro“. Prav tako pred 180 leti se je rodil narodni buditelj koroških Slovencev, narodopisec, jezikoslovec in pobudnik zahteve po Zedinjeni Sloveniji, Matija Majar Ziljski. Pozorni naj bi bili še na 170. obletnico rojstva kmeta, politika in pesnika,

gostitelja drugega velikega slovenskega koroškega tabora na Zapračah, 18. septembra 1870, Primoža Košata, 140-letnico rojstva Lipeja (Filipa) Haderlapa, publicista in v letih 1883–1896 urednika časopisa „Mir“ ter na 100-letnico rojstva avtorja spominov „Rod pod Jepo“, Franca Resmana. Minilo bo tudi 120 let, kar se je rodil dr. Janko Brejc, dolgoletni odvetnik v Celovcu (1903–1918) in politični voditelj koroških Slovencev, po razpadu monarhije pa predsednik slovenske deželne vlade.

Čeprav ne gre za obletnico, ki bi jo bilo mogoče uvrstiti med (pol)-stoletne, se v tem pregledu vendarle spominjamo tudi 140-letnice smrti dr. Franceta Prešerna, saj je bil in ostal do da-

75-letnice rojstva inž. Pavla Žaucerja-Matjaža, revolucionarja, prvoborca, političnega voditelja narodnoosvobodilnega boja koroških Slovencev, uglednega diplomata in kmetijskega strokovnjaka, v letih 1967–1986 predsednika in častnega predsednika Osrednjega odbora koroških partizanov v Ljubljani, v letih 1967–1982 predsednika uredniškega odbora Vestnika koroških partizanov, pobudnika in predsednika sveta Gašperjeve brajne značke (v spomin na našega legendarnega partizanskega prvoborca, Karla Prušnika-Gašperja), publicista ter urednika številnih publikacij o življenjskih stiskah in radostih koroških Slovencev skozi nemirne čase zadnjih desetletij.

Črke sv. Duha v Celovcu. Že pred 350 leti so tu pridigali v slovenskem jeziku.

nes naš največji pesnik. Na njegov smrtni dan (8. februarja) praznujemo Slovenci vsako leto svoj kulturni praznik.

V ospredju naše pozornosti pa bodo nedvomno 120. obletnica smrti Antona Janežiča, po Slodnjakovi oceni „vzora slovenskega kulturnega delavca“ ter počastitev spomina na naše nepozabne skladatelje, prireditelje in harmonizatorje slovenskih koroških narodnih pesmi, Pavla Kernjaka (1989 bo minilo tudi 10 let od njegove smrti) in Matije Tomca. S hvaležnostjo za vse, kar nam je dal v svojem plodnem življenju, se bomo spomnili

Vsi naj bi razumeli „potujočega misijonarja za Koroško“

K razgibanemu delu za uveljavitev slovenske knjige na Koroškem so prispevali velik delež jezuiti s svojimi šolami, v katerih so vzgajali novo slovensko duhovščino. Po zapisih Jožeta Dolenca, dolgoletnega urednika celjske Mohorjeve družbe, je bilo književno delovanje jezuitov najprej omejeno na ponatise starejših del (Megiserjev slovar, Pacherneckerjev katekizem in Bohoričeva slovnica), potem pa

z izvirnimi deli, ko je nastopil prosvetljeni jezuit Ožbalt Gutschmann (roj. 4. avgusta 1727 v Grabštajnu, umrl 1790 na Koroškem), „potujoči misijonar za Koroško“ in osrednja osebnost prvega obdobja narodnega prebujanja na Koroškem.

Ko je po 22 letih svojega redovništva prišel leta 1760 na Koroško, je našel slovensko pismenstvo v krepkem vzponu, kakršnega ob njegovem odhodu seveda ni bilo. Ni izključeno, da je sodeloval že pri prvi celovski izdaji Pacherneckerjevega katekizma, nobenega dvoma pa ni, da ga je h globljemu razmišljanju o slovenskem pisanju spodbudila Pohlina slovnica iz leta 1768. Gutschmann si je veliko prizadeval za izboljšanje slovenskega jezika. V uvodu h „Kristjanskim resnicam“ (1770) pravi, da hoče pisati tako, „da bi ga razumeli ne le koroški Slovenci, marveč tudi štajerski in kranjski, v dodanih, nemško pisanih „Opombah k slovenskemu in kranjskemu pravopisu“ pa zavrača Pohlino novotarije. Na slovensčino kot knjižni jezik gleda namreč širše, hkrati pa odločno poudarja slovensko in slovansko zavest.

Pred 200 leti je v Celovcu izšel Gutschmannov nemško-slovenski slovar

Načela jezika, ki naj bi ga razumeli vsi Slovenci, je torej razložil v nemškem dodatku „Kristjanskim resnicam“, podrobno pa v nemško pisani slovenski slovnici, jasni, pregledni in večkrat ponatisnjeni knjigi. Gutschmannov nemško-slovenski slovar, ki je izšel pred 200 leti v Celovcu, je brez dvoma pomemben prispevek k prepovedu slovenskega knjižnega jezika. Še več: Gutschmannova slovnica in slovar sta močno vplivala na poznejše jezikoslovce na celotnem slovenskem jezikovnem ozemlju. S svojim slovarjem, s slovnico in s svojim praktičnim delom je mnogo narečnih koroških besed prenesel v knjižno slovensčino, kar je samo obogatilo njen besedni zaklad. Tako se je Ožbalt Gutschmann trdno uveljavil kot naš prvi pomembni koroški pisec.

Ivan Virnik

Krof
Holzbau
Gesellschaft m. b. H.

- ZIMMEREI
- SÄGE
- HOBELWERK
- FERTIGHÄUSER

9150 BLEIBURG – EINERSDORF 50 – TEL. (0 42 35) 21 71

Vesele božične praznike in srečno novo leto Vam želi

dipl. inž.
Hanzi Urschitz

sodnijsko priznani
izvedenec za stavbarstvo

GRPIČE/KORPITSCH 17
telefon 0 42 57 / 20 54

*Vesele božične praznike in srečno novo leto 1989
želita vsem poslovnim partnerjem in prijateljem*

Korotan

Import-Export GmbH

Viktringer Ring 26, A-9020 Celovec
Telefon (04 63) 56 2 16 — Telex 422801

Korotan Italiana

Import-Export S. r. l.

Corso G. Verdi 133, I-34170 Gorizia/Gorica
Telefon (04 81) 31 8 84 — Telex 460895

*Vesele praznike ter srečno in uspešno leto
1989 želi*

ELAN SKI

družba za proiz-
vodnjo in prodajo
športnih izdelkov

9586 Brnca,
Kärntner Straße 38

*Vesele božične praznike
in sreče v novem letu*

Robert HEDENIK

SPENGLEREI/KLEPARSTVO

9072 Bilčovs/Ludmannsdorf
Velinja vas/Wellersdorf 19
☎ (0 42 28) 28 2 95

*Vsem prijateljem in znancem želi sreče
in veselja v novem letu*

družina

dipl. inž. prof.
LOJZE SAMONIG

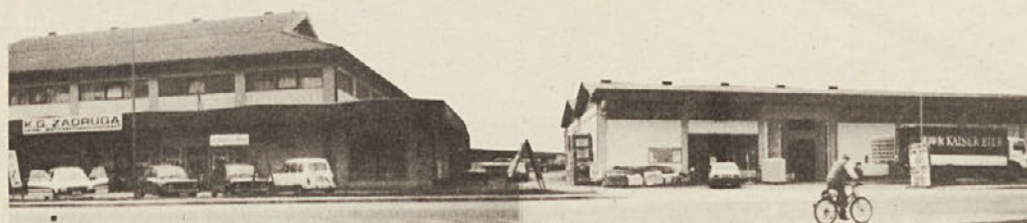
VRBA-VELDEN

ZADRUGA MARKET

PLIBERK

Tel. 9943 4235 2039

ZAHVALJUJEMO SE ZA VAŠE ZAUPANJE V LETU 1988

TUDI V NOVEM LETU SE BOMO TRUDILI, DA VAM POLEG PRIJAZNE
POSTREŽBE TER NAJVEČJE IZBIRE NUDIMO NAJCENEJŠI NAKUP

*Vam vsem želimo
blagoslovljene božične
praznike in uspešno
novo leto*

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

Original
Trachten
Anfertigung
Hochzeitsdirndl
nach Wunsch

MODEDIRNDL

ERIKA

Bahnhofstraße 26
Pliberk/Bleiburg
Tel. (0 42 35) 21 32

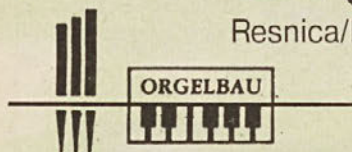
Bahnhofstraße 38/b
9020 Celovec/Klagenfurt
Tel. (04 63) 51 23 03

NOVO

Orgelbau OTTITSCH

NOVO

Resnica/Reßnig 39, 9170 Borovlje/Ferlach, tel.: (0 42 27) 26 40

Zgradnja novih orgel v umetniški izdelavi,
restavracija, popravila, čiščenje, uglašenje in
vgraditev motorjev, prodaja restavriranih harmonijev
in skrinjskih pozitivov.

Zgradnja novih orgel:

Temeljite mehanične sapnice na poteg — orgle z ročno izrezljanimi lesenimi piščalmi v pročelu,
na naravno dolžino uglašene. Postavljene na Dunaju.

*želi ob prazniku miru vsem odjemalcem
in prijateljem blagoslovljen božič in srečno novo leto*

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER ZADOVOLJNO LETO 1989
ŽELIJO CENJENIM ODJEMALCEM
SODELAVCI TISKARNE

**NOREA
REPRO
DRUCK**
KLAGENFURT
CELOVEC
LINSENGASSE 59
☎ 0463/55265-0*

intrade

AUSSENHANDELSGES.M.B.H. —
ZUNANJETRGOVINSKA DRUŽBA Z O. J.

Vaš partner
za poslovno
sodelovanje
v Avstriji in
po svetu

9020 Celovec/Klagenfurt
Paradeisergasse 9/II
Telefon 04 63 / 57 0 88
Telex 422304 intra
Telefax 04 63 / 57 0 88 - 34

želi svojim
poslovnim prijateljem
vesele praznike
in uspeha polno
novo leto 1989

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

ZADRUGA

DOBRLA VAS — EBERNDORF
TELEFON 0 42 36 - 25 57

VAŠ PARTNER

M USLUŽBENCI
**MOHORJEVE
TISKARNE**

želijo vsem bralcem
slovenske besede
prijetne božične
praznike in
mного sreče
v novem letu

HOLZINDUSTRIE

Sittersdorf/Žitara vas

Žitara vas 42, 9133 Miklavčevo

tel.: 0 42 37 / 25 25 *0

TX: 422833

PROIZVODNJA IN PRODAJA POHIŠTVA

- DNEVNE SOBE
- SPALNICE
- OTROŠKE SOBE
- KOSOVNO POHIŠTVO
- MIZE IN STOLI
- KUHINJE
- IZDELAVA PO POSEBNEM NAROČILU

Celotni program je izdelan iz domačega bora v visoki kvaliteti.

OBIŠČITE NAS,
GOTOVO BOSTE NAŠLI PRIMEREN IZDELEK
V PRODAJALNI IPH.

Se priporočamo in Vam želimo
vesele božične praznike in
srečno novo leto

TOVARNA CELULOZE

želi vsem dobaviteljem lesa
in poslovnim partnerjem
uspešno leto 1989

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1989
želi vsem
kupovalcem
in obiskovalcem*

Zadruga-Market Železna Kapla

Vsem prijateljem in znancem vesele
božične praznike in srečno novo leto

Zerzer-Beguš

TRGOVINA

SVEČE

Vsem prijateljem, neprijateljem, znancem,
pevovodjem, pevovodkinjam, pevkam
in pevcem

TOMAŽ HOLMAR

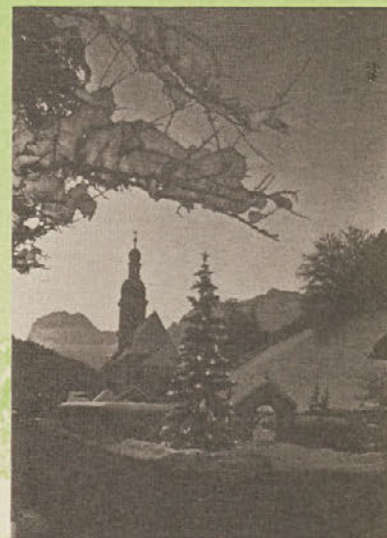
ŽUPNI UPRAVITELJ

NA OBIRSKEM

FRANC HUDL

ŽUPNIK

KAPLA ob DRAVI

Vsem naročnikom in poslovnim
prijateljem

želi vesele božične praznike
in srečno novo leto

Franc Begusch

gradbeno podjetje in
prodaja gradbenega materiala

CELOVEC
9181 BISTRICA V ROŽU 247 Wieveleg. 20
Tel. 0 42 28 / 22 26 Tel. 04 63 / 22 7 70

Se priporoča z dobro izdelavo vseh vrst pohištva
Vesele božične praznike in
srečno novo leto želi

TISCHLEREI
MIZARSTVO

A. Zablatnik

A-9072 Bilčovs/Ludmannsdorf, tel. 0 42 28/29 83

Vsem gostom, znancem
in prijateljem

gostilna RASTOČNIK

KOPRIVNA pri ŽELEZNI KAPLI

DRUŽINA

JOŽICA in FRIDI MAK

SELE

Vsem prijateljem in gostom želi
sreče in veselja v novem letu

trgovina

Hermi in Walter RAKUŠEK

SELE-BOROVNICA

Načrtovanje in izvedba
vseh gradbenih del

Ing. Johann

Palmisano

Gradbeno podjetje za visoke, nizke
in železobetonske gradnje

ŠT. JAKOB V ROŽU
Telefon 0 42 53 - 335

Vsem sorodnikom in znancem družina

Rudi PICHLER

GRPIČE

MAKS MIHOR

ŽUPNIK

KOTMARA VAS

Matej Nagele

ŽUPNIK V POKOJU
ŠT. PETER PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

mag. Mirko Isop

ŽUPNIK v ŠKOCIJANU

Vsem Slovincem lepe pozdrave

Nežka Skrutl

ZAVINCE PRI ŽITARI VASI

Vsej duhovščini in vernikom

DEKANIJSKI ŽUPNI URAD V ŠMIHELU

OBISKOVALCEM

ŠTEKLOVE gostilne

v GLOBASNIČI

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1989 želita vsem
znancem, prijateljem in sorodnikom

dr. MANICA URANK

ZDRAVNICA

mag. JANKO URANKPSIHOLOG
z družino

CELOVEC

Vesele božične praznike ter srečno in uspešno
novo leto želi vsem občanom, prijateljem
in gostom

ŽUPAN

Albert Sadjak

občina Globasnica

**Pevski zbor
„GALLUS“**

želi blagoslovljene praznike
in zdravo leto 1989

vsem članom in obiskovalcem naših
prireditev ter vsem prijateljem petja
doma in po svetu

DRUŽINA

FRANC KREUTZ

CELOVEC

VINKO ZALETEL

župni upravitelj

v VOGRČAH

POTOVANJA – TRANSFERJI – IZLETI

**Valter
JUVAN**Apače 32, 9132 Galicija
Tel. 0 42 21 / 24 25

Zahvaljujemo se našim partnerjem
in strankam za zaupanje v letu 1988
in se priporočamo tudi za leto 1989

Slovenska demokratska stranka želi
zamejcem in rojakom doma vesele
božične praznike in srečno novo leto.

dr. Peter Urbanc,

predsednik SDS

**dr. Janko
TISCHLER**

ODVETNIK

8.-Mai-Straße 16
CELOVEC

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem
vesel božič in srečno novo leto

DVORNI SVETNIK

dr. Marko Dumpelnik
z družino

BELJAK, Neue Heimat 21

Vsem dobrotnikom, prijateljem in
znancem želi

OKTET SUHA

vesele božične praznike in
srečno novo leto.

Blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto želi vsem znancem in
prijateljem družina

STRAUSS

ŽIHPOLJE

Vsem prijateljem bratske pozdrave in
voščila za Božič in srečno novo leto

MILKA HARTMAN

LIBUČE

Vsem prijateljem, sorodnikom, znancem
in naročnikom »Našega tednika«

družina KASSL, pd. Kuchling

ŽELINJE

F. Zwitter G.m.b.H

A-9020 Klagenfurt/Celovec
8.-Mai-Straße 17
Tel.: (04 63) 56 0 38
Telex: 42 2834 ITFZG A

*Vesele božične praznike in srečno
novo leto 1989 želimo vsem poslovnim
partnerjem in prijateljem*

*Vsem cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem želi vesele
božične praznike in srečno novo leto*

ADEG-trgovina in trafika

OGRIS-MARTIČ

Bilčovs-Ludmannsdorf
Tel. 0 42 28 / 22 51

*Vesele in božične praznike
in sreče v novem letu 1989 želi*

**dr. Janko
Tischler ml.**

odvetnik

Dr. A.-Lemisch-Platz 4,
9020 Celovec
Telefon 04 63 / 51 38 29

Jože Markowitz
kaplan v Borovljah

Stanko Olip, župnik
Šteben pri Maloščah

*Vsem slovenskim rojakom
tu in onstran meja,
posebno svojim
mandantom*

želi

srečno novo leto 1989

Dr. Miran Zwitter

odvetnik
9020 Celovec —
Karfreitstraße 3/1

*Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1989
vsem poslovnim partnerjem*

BREIMPEX

Handelsgesellschaft m. b. H.
IMPORT-EXPORT-TRANZIT

Poslovodeči družabnik

**CHRISTIAN
BREZNIK**

Celovec, Völkermarkter Str. 99
Telefon (04 63) 31 6 70
Telex: 422228
Telefax (04 63) 31 67 016

PREDSEDNIK NSKS

dr. Matevž Grilc

in

dr. Roland Grilc

ODVETNIKA

Celovec, Karfreitstraße 14/III

**Dr. Valentin in Marinka
INZKO**

SVEČE V ROŽU

Štefan Messner

župnik v pokoju
v Železni Kapli

Malejevi

NASLEDNIKI

trgovina, gostilna in bencinska črpalka
v BRODEH pod Ljubeljem

Vsem obiskovalcem gostišča, restavracije
in kegljišča

JUENA

(Lastnika L. in H. GREGORIČ)

ČEPIČE pri GLOBASNICI

DRUŽINA

IVAN in ERIKA LUKAN

Vetrinj

Vsem prijateljem in znancem

družina ROPAČ, pd. HANZEL

LOČE — ŠT. ILJ ob DRAVI

ELEKTROPODJETJE

Ing. Anton Schlapper

ŠT. JAKOB V ROŽU

Slovenci z Brnce

želijo vesel božič in srečno novo leto

DRUŽINA

Nužej TOLMAJER

Radiše

FLORIJAN ZERGOI

ŽUPNIK

KAZAZE

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem

družina RUPIJEVA

VELINJA VAS

DRUŽINA

**SMRTNIK,
gostilna FRANCL**

KORTE pri ŽELEZNI KAPLI

DRUŽINA

MARIJE FERA

DVOR PRI PLIBERKU

Dr. Anton SAMONIG

živinozdravnik

Tel. (0 42 74) 31 76

Škofiče 129

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem
želi blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

Franc Stern

ESSO-ČRPALKA ZA BENCIN

ŽELEZNA KAPLA
Telefon 0 42 36 - 305

Vsem gostom in prijateljem želi
vesele božične praznike in srečno
novo leto

Camping Rož

KOČUHA

CARIMPEX

Export-Import-Transit-Gesellschaft m. b. H.
Sonnengasse 13, 9020 Klagenfurt/Celovec
Telefon (04 63) 46 8 01

*želi svojim poslovnim partnerjem
vesele praznike in uspešno leto 1989*

CARFRIGO Produktions- und Handelsgesellschaft m. b. H.

*Vsem znancem v Rožu,
v Železni Kapli in Podjuni*

IGNAC DAVID

DOMAČALE

DRUŽINA

Ivko FERM

ŠT. JAKOB V ROŽU

*Da bi se za božične praznike to rojstvo
izvršilo v nas, da bi našim dnevom prineslo
širša obzorja in nas bogatilo ter nam
odpiralo nove cilje*

Vam želi

pokrajinsko vodstvo

KATOLIŠKE MLADINE

**Slovensko prosvetno
društvo „BOROVlje“**

*želi vsem članom in prijateljem
vesele božične praznike
in mnogo sreče
v novem letu*

*Mnogo svetonočnega miru in blagoslov v
novem letu želijo vsem dobrotnikom in
znancem, absolventkam in učenkam*

ŠOLSKE SESTRE

v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu
in Št. Rupertu pri Velikovcu

*Vesel božič in srečno novo leto
Vam voščil*

Lada

SKODA

**Auto
Purkowitz**

PRODAJALNA — SERVIS —
NADOMESTNI DELI

9100 Velikovec/Völkermarkt
Jauntalweg 2
Tel.: 0 42 32 / 25 19

**KMEČKA GOSPODARSKA
ZADRUGA**

GLOBASNICA

tel.: 0 42 30 / 505

DRUŽINA

BUCH

KLOPČE PRI VELIKOVCU

*želi vsem znancem
in sorodnikom
vesele božične praznike
in srečno novo leto*

VAŠ PARTNER

Vsem stalnim in zvestim gostom se ob koncu leta zahvaljujemo za obisk in sodelovanje ter želimo vesele praznike in uspeha polno leto 1989

HOTEL OBIR

ŽELEZNA KAPLA
telefon (0 42 38) 381

*Haus der Begegnung,
Ihr Hotel im Zentrum von Eisenkappel
Hiša srečanja,
Vaš hotel v centru trga Železna Kapla*

Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem želi vse dobro za božič in za NOVO LETO 1988

Peter Hribernik

MIZAR ŽIHPOLJE

20 JAHRE

Schlafcomfort
Jubiläumsangebote

Bleiburg

Vsem tečajnikom, dobrotnikom in prijateljem Doma v Tinjah želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto pri tečajih in duhovnih vajah ter do svidenja

Jože Kopeinig

Vsem našim gostom in prijateljem želimo vesele božične praznike in srečno novo leto

GOSTILNA **KNABERLE-SEHER**
VELINJA VAS

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto

družina

Dr. STURM — SCHNABL

ŠTALENSKA GORA — DUNAJ

DRUŽINA

INŽ. KATTNIG — KALTENBACHER

Spodnje Goriče pri Rožeku

DRUŽINA

KARGL

Bače ob Baškem jezeru

Vsem udeležencem osebnega prevoza in romanja z malim busom

OSEBNI PREVOZ

STERN

STARA VAS 32, 9141 Dobrla vas
Telefon 0 42 37 / 22 43

DRUŽINA

TRIESSNIG

LOČE ob BAŠKEM JEZERU

**KMEČKO GOSPODARSKA
ZADRUGA
ŠENTJANŽ V ROŽU**

tel. 0 42 28 / 20 76

s poslovalnicama

BILČOVŠ in KOTMARA VAS

tel.: (0 42 28) 31 68

tel.: (0 42 20) 22 42

Vsem dragim znancem, dolinskim romarjem in dobrotnikom se zahvaljuje in želi vse dobro za Božič in novo leto

ŽUPNI URAD POKRČE

Luč v temo

Delniška družba avstrijskih dravskih elektrarn bo tudi letos namesto običajnih božičnih voščil in božičnih daril spet dala na razpolago znaten prispevek za akcijo „LUČ V TEMO“ v korist telesno in duševno prizadetim otrokom.

Prepričani smo, da imate razumevanje za ta dobrodelni ukrep.

Želimo Vam po tej poti vesele praznike in srečno novo leto!

*Delniška družba avstrijskih dravskih elektrarn, Celovec
Österreichische Draukraftwerke AG, Klagenfurt*

PEVCARJEVA DRUŽINA

DRABUNAŽE

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO

DRUŽINA SMOLLE

BISTRICA V ROŽU

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem

družina ZABLATNIK

BILNJOVS

V imenu profesorjev
in dijakov

Dr. Reginald Vospernik

RAVNATELJ ZVEZNE GIMNAZIJE
ZA SLOVENCE V CELOVCU

PODNARJEVA družina

SLOVENJI PLAJBK

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1989 vsem članom in prijateljem našega društva želi

SPD „Jepa-Baško jezero“

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem sorodnikom in narodnjakom
DRUŽINA

Sturm, pd. Tomanovi

Štalenska gora — Svinča vas

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1989

HUBERT KOTSCHNIG Landmaschinen KG poljedelski stroji

A-9143 ST. MICHAEL BEI BLEIBURG/ŠMIHEL PRI PLIBERKU, TELEFON 0 42 35 / 25 13, TELEX 422759
Verkauf/prodaja — Reparatur/popravilo — Ersatzteile/nadomestni deli — Tankstelle/črpalka

DRUŽINA

prof. JOŽKO HUTTER

GLOBASNICA

Franc OJCL

ZGORNJI BREG

Vesele božične praznike
in srečno novo leto**Johan Lomšek**9141 Št. Lipš
telefon 04237 - 2246

- *Oficijalna Steyr delavnica in traktorji*
- *Poljedelski stroji*
- *Električna in kuhinjska oprema*
- *Mopedi, kolesa, šivalni stroji*
- *Servis in vsi nadomestni deli*

Sedanjim in bivšim faranom ter vsem
znancem in prijateljem**Peter in Ljudmila
STICKER**

župnik in mama v Globasnici

Občinski odbornik EL

Jože URANK z družinoželi vsem volilcem
vesele božične praznike in srečno
novo leto

ENCELNA VAS

MIZARSTVO

Hanzej GabrielŠT. JANŽ V ROŽU
Tel.: 0 42 28 - 26 00Vsem cenjenim odjemalcem, gostom,
znancem, še posebej slovenskim volilcem
občine Št. Jakob v Rožu kakor tudi vsem
zadružnikom po južni Koroški
blagoslovljene praznike
in srečno novo leto**Mihej
Antonič**HOTEL »ROŽANSKI DOM«
REKA pri ŠT. JAKOBU v RožuPrav prisrčno ste vabljeni na
tradicionalno silvestrovanje z glasboKFZ.-Reparatur
Service —
Handel**Herbert
Zwittinig**

OPEL-zastopstvo

9184 Št. Jakob v R., Winkl 61 —
telefon (0 42 53) 480**Dr. Franc WUTTI**Unterbergner Str. 13
9170 BOROVLJEVsem odjemalcem in znancem želi
vesele praznike

MIZARSTVO

Kofler

ŠT. PETER pri ŠT. JAKOBU v Rožu

NIKO MARKTL

ŽUPNIK

v ROŽEKU

ŠMONOVA DRUŽINA

ŠT. KANDOLF pri Kotmari vasi

Sorodnikom, znancem, prijateljem in
katoliški mladini na Koroškem želi
obilno božičnega veselja in blagoslova
v novem letu**RUDOLF SAFRAN**

ŽUPNIK

MELVIČE

Prijateljem dela za prištetje k svetnikom (božji služabniki Slomšek, Baraga, Gnidovec, p. Vendelin), posebno bolnikom, doživeto božično skrivnost in zdravo novo leto 1989 želi pospeševaljstvo za postopek škofa Antona Martina Slomška.

Msgr. Maksimilijan Jezernik
POSTULATOR V RIMU

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

**Hermann
ŽELE**

trgovanje z avtomobili in popravjalnica
Nonča vas telefon:
9150 Pljberk 0 42 35 / 22 49

Slovensko kulturno društvo

GLOBASNICA

želi odbornikom, članom in ljubiteljem slovenske prosvete blagoslovljen božič in srečno novo leto

Poldej ZUNDER

Mladinski center na REBRCI
in v ŽELEZNI KAPLI

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem odjemalcem in znancem

Brigita Županc

ŽENSKI MODNI SALON
Železna Kapla 116
Tel.: (0 42 38) 341

delamo po želji
po meri
po ugodni ceni

Starejšim in sovrstnikom, posebno pa mladim, veselja za božič in sreče v novem letu 1989

Janko JANEŽIČ
IN DRUŽINA

LEŠE PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

Odbornikom, nastavljenecem in delavcem Mohorjeve družbe želi milosti poln božič in srečno novo leto

Franc Brumnik
predsednik

DRUŽINA

JERNEJ

Krojaštvo
Kemična čistilnica

želi svojim znancem, sorodnikom
in odjemalcem blagoslovljen božič
ter srečno novo leto

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

Vsem znancem in prijateljem
DRUŽINA

mag. Urban POPOTNIG
ZILJSKA BISTRICA

DRUŽINA

OŽEKAR

Slovenji Plajberk

Vsem prijateljem, znancem in vsem
sorodnikom

Leopold KASSL
BILČOVŠ

Družina

Zalka in Franc KELIH

Sele

Vesele božične praznike in srečno
novo leto želi vsem gostom in prijateljem
naše hiše

HOTEL-RESTAVRACIJA

BREZNIK

PLIBERK

Blagoslovljene božične praznike ter
srečno in zdravo novo leto
želi vsem cerkovnicam in cerkovnikom

ŠKOFIJSKI VODJA
KOROŠKIH CERKOVNIKOV

Flori Juch

Vsem znancem in prijateljem v Ziljski dolini
in širom po Koroški želim
blagoslovljene božične praznike
ter srečno novo leto.

Franc Wutti

DULE PRI ŠMOHORJU

VSEM SVOJIM
ODJEMALCEM,
ZNANECM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM

želi *BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO*

Molkerei- genossenschaft Völkermarkt

MLEKARSKA ZADRUGA r. z. z. o. j.,
VELIKOVEC

Vsem odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vse dobro za praznike
in se priporoča

KROJAŠTVO

WEISS

ŠT. JANŽ V ROŽU
CELOVEC, Spitalgasse 12

Tomaž Sabotnik

gradbeno podjetje in
penzion TURANIA

Plešerka 59, tel.: 0 42 73 / 22 95
HODIŠE

DRUŽINA

KAC-LOGAR

Nonča vas — Gradiče

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „ROŽ“

ŠT. JAKOB V ROŽU

želi odbornikom, članom in ljubiteljem
slovenske prosvete blagoslovljen Božič
in srečno novo leto

MATJEVA DRUŽINA

LOČILO

PEPE MARKETZ

župnik

ŠT. JAKOB v Rožu

Blagoslovljen božič in srečno novo leto
želi sorodnikom, znancem in odjemalcem

ŽIVILA — TEKSTILJE — RADIO —
HIŠNE POTREBŠČINE — LESENA
OKNA — KMETIJSKI STROJI —
SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA

Krivograd

ŠMIHEL nad PLIBERKOM

Vsem dragim gostom, odjemalcem, so-
mišljenikom, prijateljem in znancem, že-
lim v novem letu mnogo sreče v zdravju
in zadovoljstvu

TRGOVINA IN GOSTILNA

Hanzi Ogris

BILČOVŠ

Vsem znancem, sorodnikom, kulturnim
delavcem in narodno zavednim
Slovincem

družina LESJAK

VRBA

Družina

DR. VINCENC ZIKULNIG

CELOVEC

Vesele božične praznike in
uspeha polno novo leto 1989 želi

Jozi PACK

GRADBENO PODJETJE
Kotmara vas

Vsem rednim in podpornim članom
vesele božične praznike in
srečno novo leto
želi

**Društvo
upokojencev**

Št. Jakob v Rožu

AVGUŠTIN ČEBUL

ŠT. LENART pri SEDMIH STUDENCIH

LUDOVIK JANK

ŽUPNIK
NA RADIŠAH

die Elementar (E)

Jože Mečina

Privat: 9072 Na Gori/Rupertiberg 8
Telefon (0 42 28) 23 65

Vsem rojakom, faranom, mladini, posebno še
študentom

MAG. HANZEJ OLIP

župnik v Šmarjeti v Rožu

MATEJ IGERC

ŽUPNIK
na SUHI

Milosti polne božične praznike,
srečno, blagoslovljeno novo leto!
Vsem znancem

družina

Dr. Janko Tischler in

Alojzija Rojšek

družina

Valentin in Marica Hartmann

Peter OLIP

kaplan v Pliberku

Janez Tratar

KAPLAN V DOBRLI VASI

DRUŽINA

Štefan GREGORIČ

MALA VAS 5 PRI GLOBASNICI

Frohe Weihnachten und
ein erfolgreiches
neues Jahr 1989

BAUUNTERNEHMUNG

**Ing. Johann
Podlipnig**

BAUMEISTER

BMST. ING. ALOIS MERTEL'S
NACHFOLGER

9232 Rosegg 49, ☎ 0 42 74 / 44 32

Črnijeva družina

Zg. Vesca pri Bilčovsu

Mila in Franci KRIEGL

Zahomec

Dr. Pavle ZABLATNIK

REBUHNWEG 28
CELOVEC

FRANC KRIŠTOF

ŽUPNIK

ŠT. VID V PODJUNI

DRUŽINA

MILLONIG

DRAŠČE V ZILJSKI DOLINI

Ein besinnliches Weihnachtsfest
und ein gutes, gesundes und
erfolgreiches neues Jahr

Werner Zippusch

VW-Audi Kundendienst und Verkauf
9162 Kirschentheur 33

Vsem cenjenim odjemalcem
in znancem

želi vse dobro za Božič
in srečno novo leto 1989

družina

URBAS

DRUŽINA

WROLICH

LOČE OB BAŠKEM JEZERU

Vesele božične praznike in srečno
novo leto sorodnikom, znancem,
odjemalcem in gostom

SPAR

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA
RESTAVRACIJA Z DVORANO
ZA VSAKOVRSNE PRIREDITVE

**Šoštar —
R. in A. Smrečnik**

9142 GLOBASNICA — ☎ 0 42 30 / 211

Vsem faranom, sorodnikom,
znancem in prijateljem na Zili,
v Rožu in Podjuni

Stanko TRAP

župnik na Ziljski Bistrici

DRUŽINA

dr. Anton FEINIG

SVEČE

DRUŽINA

KUCHLING, pd. HAVŽARJEVA

ŽELINJE

Jože VALEŠKO

župnik

ŠT. PETER na VAŠINJAH

Sorodnikom, prijateljem in znancem

DRUŽINA

Nežka in Mirko KERT

iz NONČE VASI

**Mohorjeva knjigarna
v Celovcu**

Vam želi blagoslovljene
božične praznike in
srečno novo leto.

Zahvaljujemo se Vam vsem,
ki ste nas v preteklem letu obiskali,
če se pa še nismo videli, pa upamo,
da se bomo videli v novem letu.

VODJA KNJIGARNE MIHA KREUTZ

Vsem prijateljem in znancem želi vesele
božične praznike in srečno novo leto

družina FILIP WARASCH

DJEKŠE

Vesel božič ter srečno novo leto želi vsem
znancem in prijateljem družina

dr. Janko in dr. Marija ZERZER

CELOVEC

Vsem cenjenim odjemalcem,
prijateljem in delavcem

želi
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
in srečno NOVO LETO

Franc Gasser

BILČOVS — LUDMANNSDORF 28
Telefon (0 42 28) 21 05 18

*Vesele božične praznike in
uspešno novo leto želijo*

družine RUTAR družine SIENČNIK

RUTAR
DOBRLA VAS — BELJAK
CENTER

- DOBRLA VAS
- KLOPINJSKO JEZERO
- ŽITARA VAS

TRGOVINA S ČEVLJI

ANTON KOREN

ŠT. JAKOB V ROŽU

DRUŽINA

Marije Mischkulnig

pd. KRŽEJ

BRANČA VAS 2

Vsem sorodnikom in znancem

družina POMOČ

BILČOVŠ

MARTIN HOTIMITZ

DEKAN

LOGA VAS

*VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
želi vsem znancem in prijateljem*

DRUŽINA

dr. PAVEL APOVNIK

*Vsem znancem in prešovcem
želi vesele božične praznike
ter srečno novo leto*

družina

RESSMANN

Tratnik

LEDINCE

*Vesele praznike ter srečno in uspešno
leto 1989 želi*

SPAR

Franc Kušej

ŠMIHEL in PLIBERK — LABOT/LAVAMÜND

INTERMERCATOR

ŠENTJANŽ V ROŽU

in njegov biro v Celovcu,
Bahnhofstraße 38 c/v. Tel. 51 62 62

*Vam za praznike želi veliko sreče
in poslovnih uspehov*

Tudi v prihodnjem letu bomo potrebovali nove
delavke za tekstilno konfekcijo, zlasti iz
sosednjih vasi.

INFORMACIJE na telefon 0 42 28 / 30 26

IMP-METALL-CHEMIE

Produktions- und Handels-Ges.m.b.H.
9184 St. Jakob im Rosental
Telefon 0 42 53 / 544, 545

Metallbearbeitung
Handel mit Waren aller Art
Consulting, Engineering

Kovinska obdelava
Trgovina z blagom vseh vrst
Svetovanje — Inženiring

*želi vsem poslovnim partnerjem in
prijateljem srečno in uspešno leto 1989*

HAGO

TRGOVSKA DRUŽBA z o. j.
9020 Celovec

*želi svojim poslovnim partnerjem
in prijateljem srečno in uspešno
leto 1989*

„Ne moralizirajmo in ne poračunavajmo žrtve“

Dr. Klaus Ottomeyer je avtor knjige „Ein Brief an Sieglinde Tschabuschnig“, ki je pred nekaj tedni izšla pri založbi Drava v Celovcu.

V svoji izredno zanimivi knjigi se Ottomeyer temeljito bavi z manjšinskim konfliktom na Koroškem, raziskuje posledice vojne in opisuje, kako Korošci premagujejo preteklost. Poleg tega razvija zanimive teze o tako imenovanem „koroškem prastrahu“, kar je doslej skorajda še neobdelana tematika.

Dr. Klaus Ottomeyer, roj. leta 1949 v Frankfurtu, je študiral psihologijo, sociologijo in etnologijo in je trenutno profesor za socialno psihologijo na celovski univerzi. Težišča njegovega dela so raziskava mirovne gibanja, raziskovanja konfliktov, skupinska terapija in problemi socialnega dela.

NAŠ TEDNIK: Kaj te je motiviralo, da si se lotil manjšinskega vprašanja na Koroškem. Gotovo ti je jasno, da se s svojimi teorijami v določenih nemškonalnih krogih nisi napravil priljubljenega.

DR. K. OTTOMEYER: Vzrok, da sem se lotil te problematike je bil enostavno ta, da sem se vsak dan razjezil ob prebiranju koroških časopisov in sem ugotovil, kako se tu obravnava manjšinsko vprašanje. Da se s svojo razpravo v določenih krogih nisem napravil priljubljenega, to mi je jasno. Vendar si rečem, da se moraš enkrat odločiti, na katero stran se postaviš. Kot avtor knjige sem gotovo kritik zgodovinskih dogodkov, sodobne politike in pa namenov njenih protagonistov.

Priznam, da se načelno nisem vključil v šolsko debato na Koroškem, to pa zaradi tega, da bi lahko čim bolj nevtrarno zaključil svojo razpravo, katero sem v glavnem napisal v igredi in poleti leta 1987. Danes moram priznati, da sem tvegati z objavljanjem razprave, ker sem se po Gstettnerjevem procesu bal, da bi me izobčili iz Koroške.

Kot socialni psiholog pa se čutim zadolženega, da jasno zavzamem stališče h koroški manjšinski pro-

blematiki, saj gre tu za blokiranje identitete. V glavnem mi gre za to, da izkoristimo zadnje preostale možnosti dialoga, ker gre tu za uničenje kulture slovenskega naroda. Ta asimilacija poteka popolnoma mirno, tako da je skoraj ne opazimo. Temu razvoju pa je treba stopiti nasproti.

NAŠ TEDNIK: V svoji knjigi si obširno obravnaval posledice vojne in pa dejstvo, kako Korošci premagujejo preteklost. Do kakšnega spoznanja si prišel?

DR. K. OTTOMEYER: Ugotovil sem, da se rešujejo debate o katastrofalnih življenjskih doživljajih v vojni na Koroškem le tako, da se med seboj poračunavajo žrtve. Celotna argumentacija pri takih debatah je zgrajena na dinamiki poračunavanja. Na ta način se zlorablja realni podatki in nesporne usode, h katerim štejejo med drugim tudi žrtve nedolžnih žena in otrok, da se na svoji strani organizira masivna obramba proti dvomom nad seboj. Seveda pa je težko odstopiti od tehnike poračunavanja. Predstavljam si, da je to na Koroškem posebno težko. Mislim in prepričan sem, da bosta naroda na Koroškem drug drugega začela razumeti šele takrat, ko v pogovorih

ne bosta več moralizirala in poračunavala žrtve.

NAŠ TEDNIK: Skoraj neobdelana tematika, vendar pogostokrat uporabljena beseda je „koroški prastrah“. Do kakšnega zaključka si tozadevno prišel?

DR. K. OTTOMEYER: Gotovo ste že slišali o tako imenovanem „prazaupanju“, ki se tvori v prvih življenjskih letih v zanesljivem kontaktu med otrokom in materjo. Zaradi grozotnih pričevanj nastane „regresivni srk“, ki pretrese prazaupanje in s tem tudi našo identiteto. Če pomislimo na grozotna doživetja žrtev nacizma, potem ugotovim, da njihova eksistenca globoko rani naše otroško zaupanje v svet.

Mnogokrat citiran koroški prastrah ima prav gotovo realno historično in življenjsko ozadje, vendar se igra s tem pojmom pogostokrat prav perfidna igra. Z ene strani se vzame ta pojem v usta, na drugi strani pa se premaguje to vprašanje enostavno tako, da se ponudi enostavna šema prijateljsovrzanik in trden političen korset za identiteto.

NAŠ TEDNIK: V svoji knjigi govoriš o tako imenovanih „mešanih“ Slovincih. Koga misliš s tem konkretno?

DR. K. OTTOMEYER: V slovenskih krogih bi verjetno govoril o zavrednih in nezavednih Slovincih. S tako imenovanimi „mešanimi“ Slovinci mislim vse Korošce, v katerih družinah je še nekje en slovenski element, to pa je skoraj povsod. Tej skupini je treba posvetiti več pozornosti in se truditi za njihovo solidarnost in razumevanje za manjšinsko problematiko. Zato si predstavljam, da v pogovorih ne smemo moralizirati, ampak skušati razumeti tudi drugače mislečega. Le tako bo možno doseči boljše sporazumevanje.

NAŠ TEDNIK: Najlepša hvala za pogovor, v katerem je žal možno nakazati le del tvoje zanimive razprave o koroškem manjšinskem vprašanju. Zato pa priporočamo našim bralcem, da si preberejo tvojo knjigo, katero dobijo pri obeh slovenskih knjigarneh v Celovcu.

Z dr. Klausom Ottomeyerjem se je pogovarjala Heidi Stingler

ALPETOUR

SPEDITION-TRANSPORTGES.M.B.H.
ŠPEDIJSKO-TRANSPORTNA DRUŽBA Z O. J.

9150 PLIBERK / BLEIBURG, Lastenstraße 36, Telefon (0 42 35) 22 60, 25 61, Telex 422 156

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1989

- organizira redne prevoze na relacijah Avstrija—Jugoslavija—Nemčija
- opravlja mejno odpravo in carinjenje
- kombiniran transport
- vabi prevoznike in jim nudi dolgoročno zaposlitev
- nudi zanesljiv in hiter servis

Po skoraj dveletni odisejadi ima Koroška dijaška zveza spet klubske prostore

Elita, ki naj usmerja narodno skupnost

V stenografski naglici pogled nazaj. Koroška dijaška zveza je pred dvema letoma zapustila klubske prostore v kleti Mohorjeve hiše. Zatem jih je dobila v pritličju iste hiše. Pred nekaj meseci pa so se prenamenili ti prostori drugim potrebam. Tako se je znašla KDZ na cesti. Toda KDZ „je po dolgi odisejadi prišla do prostorov, ki so bili potrebni“ (Matevž Grilc). V torek, 20. decembra, je bilo slovesno odprtje v Domgasse 19, v tretjem nadstropju. Ob tej priložnosti se je zbralo lepo število prijateljev KDZ, članov in častnih gostov.

Ravnatelj Modestovega doma Jože Andolšek je ob slovesnem odprtju najprej blagoslovil prostore in dejal, „da naj bi se v teh prostorih počutili pričakovane, imeli občutek skupnosti“.

Predsednica KDZ Nada Zerzer se je najprej zahvalila velikodušni podpori NSKS ter samokritično priznala, da je KDZ doživela že lepše čase. „Žal nam je, da je bilo v zadnjih letih bolj zimsko spanje.“ Naglasila je, da so v oboru ljudi, ki želijo delati. Nepreslišna je bila tudi njena proš-

Predsednica KDZ
Nada Zerzer

Klubske prostori so bili zelo potrebni. Mladina, ki se bo v njih zbirala, pa bo poskrbela, da se bo KDZ prebudila iz zimskega spanja.

Motiv veselega razpoloženja na otvoritvi. Ali se pogovarjajo o naslednji veselici?

nja, da bi nekdanji člani KDZ temu odboru stali ob strani, tako da se bo KDZ mogla ponovno udeleževati v kulturno-političnem življenju.

Dobro sodelovanje med domovi je izčrtal predsednik NSKS Matevž Grilc in v zvezi s KDZ dejal, da se mora „izoblikovati elita, ki bo usmerjala narodno skupnost“. Želel je tudi, da bi KDZ doprinesla tisto, kar od nje pričakuje ljudstvo. „Poslušajte se materinščine,“ to je bila skromna želja predsednika KKZ Janka Zerzerja. Predsednik SPZ Tomi Ogris pa je poudaril, da „ni važno, kje je včlanjena kaka organizacija, važna je vsebina“.

Ob odprtju novih klubskih prostorov je treba KDZ zaželeli le, da bi se delo nadaljevalo z isto zagnanostjo, kot je bila vidna pri odprtju novih klubskih prostorov. vg

Filmski ustvarjalec Ivan Klarič razmišlja o filmu, ki bi ga posnel na temo božič

Prikazal bi željo po lepoti

Kdor misli preleteti to besedilo na hitro in ne želi brati med vrsticami ter soustvarjati ob mislih filmskega ustvarjalca Ivana Klariča, ki jih je nanizal v pogovoru z Vincencem Gotthardtom, ta naj tega ne bere. Zapis je namenoma fragmentaričen.

1. Se filmsko lotiti take teme kot je božič, je zelo težko in odgovorno. Vsekakor če bi se lotil tega filma, bi poskušal v filmu predstaviti rojstvo, začetek in smisel življenja. Gre za že stara znana vprašanja, ki si jih najverjetneje človek zastavlja, odkar je zmožen razmišljati in presojati.

2. Sam božič je zame rojstvo, tako kot je dan svetih, dan mrtvih. Seveda je tu osrednje zanimivo vprašanje: roditi se. Začeti živeti ni naključje.

3. Seveda je osnovni pogoj, da se začne življenje, ljubezen. Samo iz ljubezni lahko nastane pravo bitje.

Vsekakor bi film moral poseči dalje, kot seže vsakdanje razmišljanje o vsakodnevnih težavah. Seči bi moral med zvezde veselja, v prostor, kjer se konča misel in začne neskončnost, ki si je pa kot zemljan ni možno predstavljati.

4. Žal si kot avtor velikokrat prisiljen razmišljati in prikazovati v filmu tako, kot misli družba ali plačnik filma in s tem je storjena velika škoda, kajti v filmu so umetno vnesene stvari, ki ne sodijo k celoti.

5. Glavno sporočilo bi bilo sporočilo o prazniku rojstva, ki ga danes na koledarju še nimamo

zabeleženega. Nihče ne praznuje skupni dan rojstva.

6. Kadar se spomnim svoje tete, ki je delala jaslice, se spominam romantično osvetljene hišice in zibelke, v kateri leži neboljšen otrok, ki je deležen veliko ljubezni. Nihče pa v njem tako kot v vsakem dojenčku ne sluti in ne vidi odrasle osebe, ki bo prej ali slej po svojih močeh oblikovala naše življenje. Gre za razmišljanje o otroku kot osebnosti, ki ima že danes določene sposobnosti in pamet. Pamet, ki mu je dana, jo že ima, manjka mu le znanje in manjkajo mu življenjske izkušnje, ki mu jo na tak ali drugačen način nudimo učitelji, starši in odrasli. Skratka, gre za otroško doživljanje sveta, boja za uveljavitev, kajti s tem, da je otrok že postavljen v položaj nemočnega. Potem se začne šola, veliko breme odgovornosti, graditev temeljev bodočega življenja, ki si ga pa otrok težko predstavlja.

7. Pridejo tudi poznejši časi, kajti na tej naši lepi zemlji že tisočletja veljajo isti zakoni in vsakemu otroku mine otroštvo in po-

stane odrasla osebnost. Začne se z družino, z rojstvom in krog se zaključi s cerkvenimi zvonovi, ko se otrok poslovil od starih staršev. In ob križu, ob grobovih se ti spet porodi misel, kdo so bili ti ljudje, zakaj so prišli, kako so prišli.

8. Medtem ko reke tečejo svojo pot, ko luna in zvezde krasijo noč in ko se v hladnem decembrskem dnevu srebrno ivje nabira po iglicah borov, se spet v zibelkah simbolizira neko davno rojstvo, ki spet in spet buri duhove in zbuja domišljijo preprostega človeka, umetnika ali pa preproste ženice, ki so obiskale mašo v cerkvi.

9. Težko je prikazati film o dogodku, katerega scenarij kuje tisočletja človeško življenje s svojimi tragedijami, veseljem in žalostjo.

10. Film se bi končal tako, da bi razočaral vsakogar, ki bi pričakoval od avtorja, da mu bo podal odgovor o smislu življenja, o nesmislu smrti. Pokazal pa bi željo in lepoto, hotenje po življenju in lepoti, ki je vsakemu bitju dana s tem, ko se rodi.

Petek, 23. decembra

Narodopisna oddaja (A. Feinig).

Sobota, 24. decembra

18.10—18.47 — **BOŽIČNI VEČER.** S pesmijo in duhovno mislijo — govori škof dr. Egon Kapellari.

Nedelja, 25. decembra

Praznična oddaja: „Kje si Gospod“ (P. Zunder).

Ponedeljek, 26. decembra

Od pesmi do pesmi — od srca do srca (M. Hartmann).

Torek, 27. decembra

Halo, prijatelj! Partnerski magazin.

Sreda, 28. decembra

Z okroglimi melodijami novemu letu naproti.

Četrtek, 29. decembra

Rož — Podjuna — Zila.

Petek, 23. 12. 1988 — 2. del Starodavni viri običajev ob božiču,

to je naslov narodopisne oddaje dr. Antona Feiniga. Čas okrog božiča je poln skrivnosti, to vsi vemo že od nekdaj. Korenine tega velikega praznika sredi zime pa so zavite v prastare poganske čase, v katerih so že dali zimske kresu poseben pomen. Prav tako pa ima tudi božično drevo, ki ga pri nas poznamo šele v zadnjih dveh stoletjih, korenine v daljni zgodovini, ko so čistili drevo življenja. Med drugim pa je dr. Feinig za oddajo dan pred božičem izkopal tudi staro besedilo narečne božične pesmi iz Roža.

Sobota, 24. 12., nedelja, 25. 12. Božič, krščanski praznik

Kot običajno bo na božični večer vernikom spregovoril koroški škof dr. Egon Kapellari, zatem pa boste prisluhnili odlomku iz „Pastirske igre“ Andreja Šušterja-Drabosnjaka, katero so lani uprizorili igralci in pevci iz Roža v Šentilju. Smrtnikovi bratje pa bodo oddajo na božični večer sklenili s čudovitim petjem pesmi „Venite, adoremus Dominum!“ Posnetek smo naredili pri adventnem petju v farni cerkvi v Železni Kapli, letos 10. decembra.

Kapelčani bodo tudi protagonisti prazničnega sporeda na božični praznik, 25. 12. Oddaja je avtor Poldej Zunder dal tokrat geslo „Kje si, gospod?“. Praznično vzdušje bo ustvarjala v prvi vrsti lepa glasba.

PRAZNIČNI SPORED SLOVENSKEGA RADIA

Slovenska radijska oddaja na božični večer bo dopolnila domače božično vzdušje predvsem s pesmijo. Duhovno misel bo tokrat po stari, uveljavljeni tradiciji podal krški škof dr. Egon Kapellari. Praznično oddajo z naslovom „Kje si, gospod?“ bo pripravil Leopold Zunder s skupino iz Železne Kaple. Oddaja voščil bo na zadnji praznični dan, na Štefanovo. — Halo, prijatelj! Zadnji partnerski magazin v letu bo na sporedu 27. decembra, dan kasneje pa bomo dan bliže novemu letu z okroglimi melodijami v slovenskem radijskem sporedu. Vsak dan bliže. V četrtek z radijskimi sodelavci iz Roža, Podjune in Zilje, v petek z narodopisnimi težišči in nato v soboto, ko boste že šteli urice do polnoči, v prijetni družbi z voščili vašim dragim. Srečno novo leto!

SREČNO NOVO LETO!

Po tradiciji bodo prvi dan v letu 1989 gosti v studiu predstavniki družbe in osrednjih političnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev: predsednik deželne vlade dr. Peter Ambrozy, predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser, predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc in predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer. Bilanca in izgledi: tudi kritično. Oddajo bo vodil Mirko Bogataj, vodja slovenskega sporeda Avstrijskega radia. — Prvi delovni dan v letu 1989 bo v jedru oddaje oblikoval Marjan Velik s športnimi viški preteklega leta. Halo, prijatelj! Partnerski magazin bo vodil Jurij Perč. V sredo, 4. januarja, boste lahko poslušali popevke leta, v četrtek, dan kasneje, pa besedo in melodijo naših dolin: Rož — Podjuna — Zilja. 6. januarja bo slovenski radio ponovil reportažo iz Krke ob višku Heminega leta, ko je bil papež Janez Pavel II. prvič uradno v naši deželi in je romanje treh dežel izvenelo s slovesno, trojezično službo božjo z nagovorom papeža tudi v slovenskem jeziku. — Od pesmi do pesmi — od srca do srca boste svoje drage lahko pospremili v soboto, 7. januarja, na praznični dan 8., dan kasneje, pa boste v radiu lahko slišali izbor iz glasbene produkcije '88 slovenskega radia. Sodelujočim in ostalim morda vzpodbuda za še bolj zavzeto pevsko in instrumentalno dejavnost. — Slovenščina, moj jezik. Materin jezik. Ob zaskrbljujočem razvoju akcija Katoliške mladine. Reportažo o poteku bo v ponedeljek, 9. januarja, pripravila Kornelija Vospornik. — Halo, prijatelj! V torek verjetno ne boste slišali sporeda, ki bi vas navdušil. Ivan Antolič, priljubljeni pater iz Sveč, bo namreč z mladimi pričal o občutkih v mladih srcih, ko je prepil v hiši, in sta si atej in mamica v laseh: Takrat mislim, da bo vojna...

20. koroški kulturni dnevi

Univerza za izobraževalne vede v Celovcu
Predavalnica I

Vsa predavanja se bodo prevajala simultano v oba deželna jezika

Spored:

Torek, 27. 12. 1988

- 9.30 Otvoritev
- 10.00 Avguštin Malle/Nace Šumi — Koroški kulturni dnevi ob 20. obletnici
- 11.00 Vasilij Melik — Leto 1918 v slovenski zgodovini
- 14.30 Andreas Moritsch, Astrid Eichwalder, Heidi Grafenauer, Peter Oberdammer, Thomas Wiltner, Brigitte Kuchar — Proces nacionalne diferenciacije na Koroškem na primeru Štefana, Blač, Borovelj in Železne Kaple. Teorija, metoda in prvi izsledki raziskovalnega projekta
- 17.00 Predstavitve knjig „DRAVA-SZI 1988“
- 19.30 Polde Bibič: Iz zakladnice slovenske besede
  - „Slovenščina moj jezik“ — Akcija Katoliške mladine in Krščanske kulturne zveze — predstavitev (Prireditve poteka v Modestovem domu, Dr. Richard-Canavalgasse 114, Celovec)

Sreda, 28. 12. 1988

- 9.30 Ljubo Bavcon: Človekove pravice in njihovo varstvo v Jugoslaviji danes
- 10.30 Feliks J. Bister: Prizadevanja za uveljavitev človekovih pravic v Avstriji

- „Projekt Tevžej“ predstavlja 1. igrani slovenski film na Koroškem: „Tevžej“ (režija: Marjan Sticker, kamera: Miha Dolinšek). Amaterski eksperimentalni film traja 20 minut.

- 12.00 Tiskovna konferenca
- 12.30 Film „Tevžej“, nato diskusija o filmu
- 19.00 Večerna predstavitev filma „Tevžej“

- 14.30 Podijska diskusija: Urbana družba in manjšine v alpsko-jadranskem prostoru
Diskutirajo: Darko Bratina — Trst; Vladimir Klemencič — Ljubljana; Hans-Jörg Waldner — Južni Tirol; Albert F. Reiterer — Dunaj; Franci Seireinig — Celovec; diskusijo vodi Teodor Domej

Petek, 30. decembra

Poglejmo v koledar.

Sobota, 31. decembra

Duhovni nagovor (Ivan Antolič). — Voščila (Marica Hartmann)

Nedelja, 1. 1. 1989

SREČNO NOVO LETO! Zelena miza s predstav. osrednjih organizacij kor. Slovencev in preds. koroške vlade.

Ponedeljek, 2. januarja

Športni viški leta.

Torek, 3. januarja

Halo, prijatelj!

Sreda, 4. januarja

Popevke leta.
Večerna 21.—22.00 25. obl. smrti pisatelja Ksaverja Meška. — 300 let od izida znamenite Valvasorjeve „Slave vojvodine Kranjske“. — (I. Virnik).

Četrtek, 5. januarja

Rož — Podjuna — Zila.

Petek, 30. 12. — 2. del Poglejmo v koledar!

Nihče izmed nas ne more izhajati več brez koledarja. Oblik tega priročka, ki nam ob uri meri čas, je nešteto. Imamo stenski koledar, ki naj bi bil tudi okrasek, poznamo žepni koledar, posebno priljubljeni pa so seveda koledarji iz knjižnih darov Mohorjeve založbe in Slovenske prosvetne zveze. Veliko zanimivega se najde v teh koledarjih.

**Sreda, 4. 1. 1989. Večerna oddaja 21.00—22.00
Pred 300 leti je izšla Valvasorjeva „Slava vojvodine Kranjske“**

V prvi večerni oddaji v novem letu se bo Ivan Virnik v svojem spominskem zapisu osredotočil na posebno zanimiv dogodek: 300 let je od tega, da je Valvasor izdal „Slavo vojvodine Kranjske — Die Ehre des Herzogthums Crain“. Delo je pisano v nemščini in razdeljeno na 15 knjig, vezanih v štiri dele, ki obsegajo skupaj 3532 strani in imajo še 24 prilog in več kot 500 ilustracij.

Po vzorcu te knjige je Valvasor napisal tudi delo „Slava Vojvodine Koroške“. Koroška pa bo v prvi večerni oddaji leta 1989 zastopana s spominskim zapisom ob 25. obletnici smrti pisatelja Ksaverja Meška, znanega po njegovih značilnih koroških zgodbah.

ŠENTLIPŠ

KONCERT IN MEDITACIJA
s Friedbertom Kerschbaumerjem
Čas: ponedeljek, 26. dec., ob 9.30 (po maši)
Kraj: v Šentlipšu
Priveditelj: fara Šentlipš

ŠKOCIJAN

BOŽIČNI KONCERT
Slovenskega okteta
Čas: četrtek, 29. dec., ob 19. uri
Kraj: farna cerkev v Škocijanu
Priveditelj: fara Škocijan

BOROVlje

SILVESTROVANJE
Čas: sobota, 31. dec. 1988, ob 20. uri
Kraj: v Mestni hiši v Borovljah
Priveditelj: SPD iz Borovlj, Slovenjega
Plajberka, Šentjanža in Sel Kota
Bogat srečolov in druga presenečenja
Igra: ansambel „Zmeda“

GLOBASNICA

Mariborski oktet
KONCERT BOŽIČNIH PESMI
Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1988, ob 14.30
Kraj: farna dvorana v Globasnici
Priveditelj: Slovensko kulturno društvo v Globasnici

SVEČE

BOŽIČNICA SPD „Kočna“
Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1988, ob 19. uri
Kraj: gostilna Adam v Svečah
Priveditelj: Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah
Nastopajo: Moški pevski zbor Kočna, otroški zbor, mešani pevski zbor, učenci Glasbene šole, mladina z igrico „Božični večer“ (Anamarija Zlobec)

TINJE

KONCERT
božičnih skladb starih avtorjev
Čas: pon., 2. januarja 1989, ob 19. uri
Kraj: v Katoliškem domu prosvete v Tinjah
Spored bo oblikoval GALLUS CONSORT iz Trsta
Dina Slama — glas, čembalo, Irena Pahor — viola da gamba, kljunasta flavta, Miloš Pahor — prečna in kljunasta flavta
Priveditelj: Prosvetno društvo Lipa v Velikovcu in Katoliški dom v Tinjah

SADNA KOMEDIJA

Revolucija v deželi sadja in zelenjave
v soboto, 7. januarja 1989, ob 19.30 pri Miklavžu v Bilčovsu
v nedeljo, 8. januarja 1989, ob 9.15 v farni dvorani v Št. Lipšu
v nedeljo, 8. januarja 1989, ob 11. uri v farni dvorani v Železni Kapli
Nastopa: Lutkovna skupina dunajskih študentov

ŽELEZNA KAPLA

BOŽIČNI IN NOVOLETNI KONCERT
Akademskega pevskega zbora „Boris Kraiger“ iz Maribora
Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1989, ob 15. uri
Kraj: v farni cerkvi v Železni Kapli
Priveditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli

ŠTEBEN

BLAGOSLOVITEV KONJ
Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1988, ob 11. uri
Kraj: pred farno cerkvijo v Štebnu
Sv. maša bo ob 10. uri.
Župnijski svet v Štebnu vabi vse prijatelje in posestnike konj, da se s konji udeležijo te blagoslovitve.

STIČNA

V soboto, 31. grudnia 1988, zvečer bo v Stični na Dolenjskem
NOVOLETNA MOLITVENA NOČ.

PRIVEDITVE

Kat. dom prosvete Kath. Bildungsheim **SODALITAS** 9121 Tainach/Tinje ☎(0 42 39) 26 42

od torika, 27. decembra, od 9. ure do četrta, 29. decembra, do 13. ure
Jezikovni tečaj mednarodnega jezika — ESPERANTO
JEZIK ZA 3. TISOČLETJE
Voditelj: mag. Herbert Mayer, Dunaj

od srede, 28. decembra, od 9. ure do četrta, 29. decembra, do 13. ure
DUHOVNE VAJE ZA DIAKONE, nem.
Voditelj: bo objavljen v posebnem razpisu

od četrta, 29. decembra, od 9. ure do sobote, 31. decembra, do 13. ure
DNEVI PETJA IN IGER ZA OTROKE
Vodstvo: Andreja Lepuschitz s sodelavkami in sodelavci KOM
Priveditelj: KOM
Sopriveitelj: Dom v Tinjah

od ponedeljka, 2. januarja 1989, od 9. ure do torika, 3. januarja 1989, do 17. ure
Novoletno srečanje: ... IN JUTRI ...
Predavajo: dr. Drago Ocvirk, dr. Anton Trstenjak in dr. Alojz Rebula

v ponedeljek, 2. januarja 1989, ob 19. uri
KONCERT BAROČNE GLASBE
Dina Slama — alt, čembalo, Irena Pahor — kljunasta flavta, viola da gamba, Miloš Pahor — kljunasta flavta, prečna flavta

od sobote, 7. januarja 1989, od 14.30 ure do nedelje, 8. januarja 1989, do 16.30
PRIPRAVA NA ZAKON
Spremlja: Jože Kopeinig
Predavatelj: zdravnik, mati, sodnik in duhovnik

od ponedeljka, 9. januarja 1989, od 18. ure do četrta, 12. januarja 1989, do 13. ure
Duhovne vaje za članice Živega rožnega venca V ŠOLI VELIKIH MOLIVCEV

od sobote, 14. januarja 1989, od 15. ure do nedelje, 15. januarja 1989, do 13. ure
Seminar o sanjah: RAZUMETI SANJE IN SANJACE, nem.
Predavatelj: univ. prof. dr. Erich Löschenkohl

v petek, 20. januarja 1989, ob 19.30
Forum za družbena vprašanja: CERKEV V AVSTRIJI — MED VIZIJO IN REALNOSTJO, nem.
Predavatelj: dr. Paul Schulmeister

v sredo, 25. januarja 1989, ob 19.30
Predavanje o mistiki: KRISTJANI V PUŠČAVI, nem.
Predavatelj: dr. Peter Schleicher

RAZSTAVE

CELOVEC

Razstava del RUDIJA BENETIKA — „Krave in biki“ delo na papirju.
Kulturna taberna Pri Joklnu (do 31. 12. 1988)

TINJE

Razstava del BOGDANA POTNIKA (akvareli in oljnate slike)
Galerija Tinje (do 13. 1. 1989)

LJUBLJANA

Mednarodna razstava „POTA K MODERNI IN AŽBETOVA ŠOLA V MÜNCHNU“
Narodna galerija v Ljubljani, Cankarjeva 20 (razstava je odprta vsak dan razen ponedeljka do 15. 1. 1989).

CELOVEC

Posebna razstava — Maria Lassnig, akvareli.
Kärntner Landesgalerie (do 29. 1. 1989)

Za skupno potovanje skrbi: Albert Smrečnik, 9142 Globasnica 43, tel. (0 42 30) 211 (med 20. in 21. uro)

CELOVEC

38. SLOVENSKE PLES
Čas: sobota, 7. januarja 1989, ob 19.30
Kraj: velika dvorana Doma sindikata v Celovcu
Igrata: ansambla Henček iz Slovenije in Zmeda iz Št. Primoža
Gost: Slovenski oktet
Priveditelj: Slovenska prosvetna zveza

SELE

KONCERT
Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1988, ob 14. uri
Kraj: v farni dvorani v Selah
Priveditelj: Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah
Nastopajo: „4J“ in Podhumška dekleta

GLOBASNICA

PLES NA ŠTEFANOVO

OGLASI

Dr. Franc Wutti obvešča, da je ordinacija od 27. do 31. decembra 1988 zaradi dopusta zaprta.

Vodstvo Mohorjeve knjigarne sporoča, da bo od 2. 1. 1989 do 7. 1. 1989 zaradi inventure zaprto.

RAZPIS — Informacijski center avstrijskih narodnosti na Dunaju razpisuje mesto TAJNICE. Pogoji: znanje obeh deželnih jezikov ter strojepisje; smisel za samostojno pisarniško delo in za organizacijo.

Prijave sprejemamo po telefonu (0463) 51 25 28 ali (0222) 53 31 504.

Import-eksport družba v Celovcu išče sodelavca za delo v skladišču oz. prodaji.

Pogoj: znanje obeh deželnih jezikov in osnovno znanje EDV; šolska izobrazba: trg. akademija.

Prijave pošljite na: Import-eksport IMPATEX, Ebentaler StraÙe 147, 9020 Celovec, tel.: (0463) 37 142.

Prisrčno Vas vabimo v gostilno ŠOŠTAR v Globasnici na Štefanov ples, ki bo v ponedeljek, 26. decembra, s pričetkom ob 20. uri. Za ples igra ansambel HAPPY-END s pevcem Fredijem Kinom. (Čaka vas nagradni kviz z bogatimi nagradami.) Prost vstop.

RAZPIS

Društvo GLASBENA ŠOLA razpisuje mesto ADMINISTRATORJA

Pogoji za nastavitvev:

Zaključena trgovsko-gospodarska izobrazba
znanje obeh deželnih jezikov
znanje strojepisja in knjigovodstva
smisel za samostojno pisarniško delo in za organizacijo
mobilnost (avto ali vsaj vozniško dovoljenje)
osebna zavzetost za glasbeno izobrazbo naše mladine

Interesenti naj pošljejo prošnjo za nastavitvev skupno s spričevalom in življenjepisom na naslov:

Društvo GLASBENA ŠOLA
Mikschallee 4
9020 Celovec

Čas: na Štefanovo, 26. dec. 1988, ob 20. uri
Kraj: pri Šoštarju v Globasnici
Nastopa: ansambel HAPPY END in Fredi Kink
Prost vstop.

ŠT. LIPŠ

BOŽIČNA IGRA
Čas: petek, 6. januarja 1989, ob 9.30 (po maši)
Kraj: farna dvorana v Št. Lipšu
Nastopa: farna mladina Št. Lipš
Priveditelj: farna mladina Št. Lipš

Franci Wiegele in Ani Müller

Športnika leta 1988

Izbor športnika leta 1988

1. Franci Wiegele ..... 81 točk
2. Ani Müller ..... 80 točk
3. Milan Hribernik ..... 69 točk
4. Franci Wieser ..... 53 točk
5. Sadjak I/II, Kreutz,
Ramšak, Wölbl ..... 48 točk
6. Hanzi Smrtnik ..... 46 točk
7. Jurij Deisinger ..... 35 točk
8. Marti Oraže ..... 32 točk
9. Fridi Osojnik ..... 26 točk
10. Marijan Oraže ..... 22 točk

Mladi upi 1988

1. Peter Wrolich ..... 88 točk
2. Daniel Užnik ..... 73 točk
3. Jana Jelen ..... 68 točk
4. Niko Zwitter ..... 46 točk
5. Kristijan Wrolich ..... 45 točk
6. Marko Smrtnik ..... 44 točk
7. Klavdija Miklau ..... 34 točk
8. Sandra Kopašič ..... 20 točk
9. Katja Malle ..... 18 točk
10. Herbert Rulitz ..... 16 točk
11. Tatjana Zablatnik ..... 11 točk
Martin Wiegele ..... 11 točk
13. Adi Miklau ..... 8 točk
14. Silvana Oraže ..... 6 točk
Marijan Jelen ..... 6 točk

Moštva leta

1. SAK
2. SK Aich/Dob
3. DSG Sele — namizni tenis
4. SŠZ — šah

ORF — SLOVENSKA ODDAJA, SLOVENSKI VESTNIK IN NAŠ TEDNIK SO LETOS SKUPNO IZBRALI ŠPORTNIKA LETA 1988. KER IMAMO CELO VRSTO MLADIH ZELO USPEŠNIH TALENTOV, SMO NAPRAVILI ŠE POSEBEN „IZBOR“ ZA NAŠE MLADE ŠPORTNIKE. IZ VSAKEGA UREDNIŠTVA JE GLASovalo PO TROJE UREDNIKOV.

1. in športnik leta (81 točk)

FRANCI WIEGELE

(ŠD Zahomec) — smučarski skoki

5. mesto in najboljši Avstrijec na 36. skakalni turnerji Intersport (14. mesto Oberstdorf, 12. mesto Garmisch, 13. mesto Berg Isel, 6. mesto Bischofshofen).

18. mesto v skupnem seštevku svetovnega pokala, 43 točk (za Vettoriem 5., drugi najboljši Avstrijec).

16. mesto na svetovnem prvenstvu v smučarskih poletih v Oberstdorfu, 8. mesto na Švicarski turneji (18. mesto St. Moritz, 17. mesto Gstaad).

Peti član avstrijske reprezentance na olimpiadi v Calgaryju.

Avstrijsko prvenstvo: 4. mesto (70-metrski skakalnica), 6. mesto (90-metrski skakalnica).

17. mesto na Holmenkollenu, 2x 11. mesto na polarskem prvenstvu na Finskem, 12. mesto v Sapporu.

2. in športnica leta (80 točk)

ANI MÜLLER

(DSG Podgorje) — lahka atletika

Udeleženka svetovnega prvenstva v Avstraliji in na Novi Zelandiji (15 km in cross tek).

Avstrijski naslovi na 10.000 m, 15.000 m in 3000 m (skupno že 35. avstrijski naslov); nov av-

strijski rekord na 15.000 m (56:43); Koroški naslovi na istih distancah.

3. (69 točk)

MILAN HRIBERNIK

Semikontakt karate

Avstrijski prvak do črnega pasu.

4. mesto na svetovnem prvenstvu.

4. (53 točk)

FRANCI WIESER

(BC Celovec) — boks

Koroški prvak srednje kategorije.

Avstrijski viceprvak juniorjev.

3. mesto na avstrijskem splošnem prvenstvu.

5. (48. točk)

FRANC in LOJZE SADJAK,

MIHA KREUTZ, IVAN RAMŠAK, KRISTIJAN WÖLBL

(SAK, Pliberk) — nogomet

Igralci koroške nogometne reprezentance.

6. (46 točk)

HANZI SMRTNIK

(SŠK Obir) — sankanje

Zmagovalec koroškega pokala „Raiffeisen“.

7. (35 točk)

JURIJ DEISINGER

(Post SV) — šah

Čprav letos ni igral več za Pošto v prvenstvu, je na mednarodnem turnirju premagal vele mojstra Kasanoviča. Deisinger ima trenutno pribl. 2200 elo točk.

8. (32 točk)

MARTI ORAŽE

(DSG Sele) — namizni tenis

Igralka ženske ekipe v B-ligi.

9. (26 točk)

FRIDI OSOJNIK

(SŠK Obir) — sankanje

10. (22 točk)

MARIJAN ORAŽE

(BC Celovec) — boks

MLADI UPI

1. in najboljši športnik leta 1988 (88 točk)

PETER WROLICH

(ARBÖ Konsum Beljak) — kolesarjenje

Avstrijski šolarski prvak v cestni dirki, 3. mesto v tekmovalstvu na kronometer, 3. mesto v dvojici, 2. mesto v prvenstvu na goro.

Koroški prvak v cestni dirki, v tekmovalstvu na kronometer in prvenstvu na goro.

Tek na smučeh: 4. mesto v posameznem tekmovalstvu na koroškem prvenstvu, 2. mesto v štafeti z Union Področco.

2. (73 točk)

DANIEL UŽNIK

(ŠD Šentjanž) — smučanje

Zmagovalec pokala Tyrolia (3 zmage, 2x 2. mesto), zma-

govalec štajerskega prvenstva, prvak ASKÖ. Daniel Užnik je trenutno pri fantih na Koroškem, Štajerskem in v Sloveniji med najboljšimi.

3. (68 točk)

JANA JELEN

(SŠK Obir) — karate

Koroška prvakinja.

4. (46 točk)

NIKO ZWITTER

(ŠD Zahomc) — smučarski skoki

Koroški mladinski prvak.

5. (45 točk)

KRISTIJAN WROLICH

(Union Področca) — tek na smučeh

Koroški prvak pri otrocih II, zmagovalec 20 posameznih tekem; 4. mesto na mednarodnem tekmovalstvu v Italiji.

6. (44 točk)

MARKO SMRTNIK

(NTK Celovec) — namizni tenis

4. mesto na koroškem mladinskem prvenstvu.

7. (34 točk): KLAVDIJA MIKLAU (SŠK Obir) — sankanje. **8. (20 točk): SANDRA KOPAŠIČ** (SŠK Obir) — karate — 2. mesto na koroškem prvenstvu juniork.

9. (18 točk): KATJA MALLE (ŠD Šentjanž) — smučanje. **10. (16 točk): HERBERT RULITZ** (SŠZ) — šah. **11. (11 točk): TATJANA ZABLATNIK** (ŠD Šentjanž) — smučanje; **MARTIN WIEGELE** (ŠD Zahomc) — smuč. skoki. **13. (8 točk): ADI MIKLAU** (SŠK Obir) — sankanje. **14. (6 točk): SILVANA ORAŽE** (ŠD Šentjanž) — smučanje. **MARIJAN JELEN** (SŠK Obir) — karate.

MOŠTVA

1. in moštvo leta 1988

(29 točk)

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

(nogomet)

3. kolo avstrijskega pokala, 6. mesto v sezoni 87/88.

2. mesto po jesenskem delu prvenstva koroške lige,

6 nogometašev SAK (Stern, Hanser, Burger, Kreutz, L. in F. Sadjak) je igralo za koroško reprezentanco. Vigredi sta igrala tudi še Velik in Wölbl.

2.

(28 točk)

SK AICH/DOB

(odbojka)

Koroški prvak, koroški pokalni zmagovalec, koroški prvak pri juniorjih.

3.

(23 točk)

DSG SELE

(namizni tenis)

Ženska ekipa je dosegla v B-ligi 2. mesto, moška ekipa pa je vstopila v koroško ligo.

4.

(8 točk)

SŠZ/CARTRANS

(šah)

Slovenski igralci koroške nogometne reprezentance v letu 1988

Franc Sadjak

Kristijan Wölbl

Lojze Sadjak

Ivan Ramšak

Miha Kreutz

BOJAN KRIŽAJ
not rednik

Bojan Križaj bo vadil z naraščajem

Bojan Križaj bo treniral Šentjanž

Od 26. do 31. decembra bo Bojan Križaj treniral v Sloveniji naraščaj iz Šentjanža. 11 tekmovalcev, mdr. tudi veliki talent Daniel Užnik, bo treniralo z zmagovalcem svetovnega pokala v slalomu. Kdo je omogočil ta senzacionalni program? Turistična agencija Cartrans v Celovcu na ta način nedvomno najbolj efektivno pomaga našim smučarjem.

Te dni je izšlo tudi letno poročilo ŠD Šentjanž. Je zelo obsežno in kot vsako leto zelo informativno. Sekcijski vodja in trener ravnatelj Erich

Užnik je uredil letno poročilo, ki je hkrati tudi dokaz za zelo pestro in uspešno dejavnost smučarjev v Šentjanžu.

jahres-
rückschau

sv.-st. johann i. ros

ŠD Šentjanž v rožu

letno
poročilo

Novo letno poročilo ŠD Šentjanž

BILJARD

I. moštvo slovenskih biljardistov je v prvem kolu vigradnega prvenstva nastopilo v novih prostorih gostišča Juenna proti moštvu s Suhe, kateremu je jeseni podleglo 6:2. Že od vsega začetka je iniciativo prevzelo slovensko moštvo in v prvem polčasu vodilo s 3:1. V drugem polčasu je slovensko moštvo nekoliko popustilo. Tesno zmago s 5:3 sta SBK-u zagotovila St. Verhnjak in V. Kušej, ki je slavil prvo zmago v tekočem prvenstvu. Točkovali so še P. Verhnjak, R. Pukel in M. Krištof.

SBK/Pos. Pliberk — Suha	5:3
Beljak — Velikovec	3:5
Meran — Sinča vas	7:1
Wolfsberg — Labot	6:2

Lestvica B-lige:

1. Velikovec II	8 + 28 14
2. Meran II	8 + 18 13
3. Wolfsberg I	8 + 16 12
4. Beljak II	8 + 10 10
5. SBK I	8 - 10 6
6. Suha	8 - 12 4
7. Labot	8 - 22 4
8. Sinča vas	8 - 28 1

II. moštvo je nastopilo v Celovcu proti moštvu Eintracht, kateremu je podleglo 1:7, točkoval je B. D. H. H.

SBK/Posojilnica Pliberk
vabi na

OTVORITEV
novih prostorov,
ki bo 5. januarja 1989
v JUENNI!

Slovenski atletski klub

VABI NA

ples SAK

ki bo 26. 12. 1988,
ob 20. uri

v hotelu OBIR
v Železni Kapli

Igra skupina

„DON JUAN“

ORF-slovenska oddaja
pa bo izbirala najlepšo
popovko preteklega
leta.

Karate: SŠK Obir na koroškem prvenstvu spet zelo uspešen

Na 15. koroškem prvenstvu v shotokan-karate-ju so pretekli konec tedna Obirčani dosegli v Wolfsbergu spet lepe uspehe. Pri ženskah je Jana Jelen že drugič osvojila koroški naslov, Sandra Kopašič pa se je prav tako uvrstila že drugič na drugo mesto.

Sekcijski vodja SŠK Obir Valerij Sitter je bil po ponovnem uspehu na koroškem prvenstvu zelo zadovoljen. Sicer sta Jana Jelen in Sandra Kopašič že lani dokazali, da sta trenutno najboljši v svojih kategorijah, toda prav letos je veljalo ponoviti lanski uspeh. Trener Karlo Jurič iz Slovenije pa je dekleti spet dobro pripravil.

Na splošno je delo v karatejski sekciji zelo uspešno, pohvale vredno pa je seveda vodstvo, brez katerega bi ti uspehi gotovo ne bili možni.

Koroško prvenstvo v Wolfsbergu:

Kata-ženske

1. Jana Jelen (SŠK Obir)
2. Sandra Kopašič (SŠK Obir)
3. Lydia Zrafl (Wolfsberg)

Sapporo: Franci Wiegele na 12. mestu

Wiegele se je kvalificiral za 37. skakalno turnejo Intersport Tekmovanje za svetovni pokal v smučarskih skokih

Prve točke v svetovnem pokalu smučarskih skakalcev je dosegel Franci Wiegele pretekli konec tedna na olimpijski skakalnici v Sapporu na Japonskem.

V Calgaryju Wiegele še ni skakal, zato pa se je peljal skupno s Felderjem, Vettorijem in Strannerjem na tekmovanje na Japonsko. Na prvem tekmovanju na 70-metrski skakalnici se Wiegele ni počutil ravno najbolje in s 54. mestom tudi ni dosegel finala.

70-metrski skakalnica: 1. Nykänen (Fin) 219,7; 2. Thoma (NDR) 204,4; 3. Braaten (Nor) 200,8; 13. Vettori; 26. Felder; 27. Stranner; 54. Wiegele.

Na 90-metrski skakalnici pa je šlo Wiegeletu precej bolje in z dvema enakomernima skokoma je dosegel 12. mesto in je bil s tem najboljši Avstrijec.

90-metrski skakalnica: 1. Böklov (Šve) 222,0; 2. Nikkola (Fin) 216,5; 3. Nykänen (Fin) 212,5; 12. Wiegele 165,0 (97/94); 21. Stranner 153,0; 34. Felder 140,4; 57. Vettori 63,5;

Odbojka: težak nasprotnik za SK Aich/Dob

V prvenstvu so Dobljani v preteklem kolu brez večjih težav premagali ATSC Celovec 3:0, zato pa so dobili v koroškem pokalu najtežjega nasprotnika. Vodeči na lestvici VBK Wolfsberg je nasprotnik Dobljanov, ki so letos v prvenstvu podlegli lansnemu viceprvaku, ki je letos nedvomno veliki favorit na 1. mesto.

Zdaj čaka seveda precej dela na mladega trenerja Lojzeta Opetnika, ki mora kar na dveh straneh — v pokalu in v prvenstvu — skušati ugnati VBK Wolfsberg.

Prvenstvena tekma:
SK Aich/Dob — ATSC Celovec 3:0
(16:14, 15:6, 15:7)

10 let Pliberški časopis

PLIBERŠKI ČASOPIS
in Posojilnica-Bank Pliberk vabita na

plesni tečaj

ki bo od nedelje, 15. 1. 1989, ob 16.00 uri
pri FLORIANU v VOGRČAH

Prijavijo se lahko odrasli in mladinci. Če bo dosti prijav, bomo naredili tečaj za odrasle in posebej za mladince.

Tečaj, ki bo trajal 10x2 uri, bo vodil
plesni učitelj GREGOR KRIŠTOF.

ZADRUGA- market

VAM PO UGODNIH CENAH
NUDI PESTRO IZBIRO
RAZNOVRSTNEGA
BLAGA

ZVEZA-MARKET CELOVEC, ZADRUGA-MARKET BRNCA,
ZADRUGA-MARKET DOBRLA VAS, ZADRUGA-MARKET
GLOBASNICA, ZADRUGA-MARKET ŠT. JAKOB V ROŽU
S POSLOVALNICAMA LEDINCE IN PODRAVLJE, ZADRUGA-
MARKET ŠT. JANŽ V ROŽU S POSLOVALNICAMA KOTMARA VAS
IN BILČOVŠ, ZADRUGA-MARKET PLIBERK S POSLOVALNICAMA
ŠMIHEL NAD PLIBERKOM IN ŽVABEK, ZADRUGA-MARKET
ŠKOFIČE, ZADRUGA-MARKET ŽELEZNA KAPLA IN BLAGOVNI
ODDELEK POSOJILNICE CELOVEC NA RADIŠAH, BLAGOVNI
ODDELEK POSOJILNICE PODJUNA V VELIKOVCU, BLAGOVNI
ODDELEK POSOJILNICE ZILA NA BISTRICI NA ZILI

ZADRUGA
GENOSSENSCHAFT

ZADRUGA H+G MARKET

*Želimo Vam blagoslovljen božič
in srečno novo leto 1989*

